

Ujv. Kallós

A

BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRADON

1914. ÉVI ÁPRILIS HÓ 17-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRAD
BÉRES ÉS HELD KÖNYVNYOMDÁJA
1914.

A

BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRADON

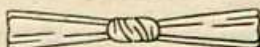
1914. ÉVI ÁPRILIS HÓ 17-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

AZ EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRAD

BÉRES ÉS HELD KÖNYVNYOMDÁJA

1914.

A bihari református egyházmegye 1914. évi április hó 17-ik
napján Nagyváradon tartott tavaszi rendes közgyűlésének

J E G Y Z Ö K Ö N Y V E.

Jelenvoltak: Sulyok István esperes, Bary József
gondnok elnöklete alatt:

Szemess László, Lévy Mihály, Surányi Lajos,
Major Gyula, Kiss Antal lelkészi;

Dr. Miskolczy Ferenc, Kurovszky Ferenc, dr. Sze-
gedy Lajos, Tatár Zoltán világi tanácsbírák;

Csernák Béla, Biró Ferenc lelkészi;

Dr. Thury László, Lukács Ödön világi jegyzők;

Dr. Thury Kálmán egyhm. ügyész;

Nagy Vilmos nagyváradai tanítónőképző ig. tanár
képviselő;

Erőss Károly, Eszenyi Károly, Farkas Elek tanító
képviselők.

Egyházközségi képviselők: Ártándról: Zsigmond Fe-
renc l., Szőke Gyula g., Berettyószentmártonból: Kiss An-
tal l., Dancsházi Lajos g., Biharról: Tarnóczy Lajos l., Szabó
Lajos g., Biharkeresztesről: Szigeti Elek l., Simon Gás-
páspár g., Biharpüspökiből: Bugyi Sándor l., Feltóti
Dénes g., Biharszentjánosról: Szemess László l., Ke-
reszti Lajos g., Bojtról: Bán István l., Pető Gyula g.,
Borsról: Papp László l., Kabai Imre g., Csökmőről:
Szabó Bertalan l., Tóth István g., Darvasról: Molnár
Vince l., Csapó Dezső g., Élesdről Dávid Gyula l.,
Pusztai András g., Fugyiből: Nagy Elek l., Rácz István
g., Fugyivásárhelyről: Varga Gedeon l., Nagy Sándor
g., Furtáról: Csernák Béla l., H. Szabó Sándor g., Hegy-
közkovácsiból: Szokolay Béla l., K. Szabó Ferenc g.,
Hegyközcsatárról: Szücs László l., Koma Lajos g., Hegy-
közpályiból: Bácsi Gyula l., Munkácsi Sándor g., Hegy-
közsáldobágyról: Bokross Benedek l., Molnár Imre g.,
Hegyközujlakról: Szentimrey Dániel l., A. Dani Lajos g.,
Kismarjáról: Ary Antal s. l., Pozsár Ellek g., Kisszán-

tóról: Babicsák József l., Kiss István g., Köröskisjenőről: Horváth Sándor l., R. Fazekas Lajos g., Mezőtelegdről: Gyenge János l., -----, Mezőtelkiből: Nyeste István l., ifj. Domján Ferenc g., Nagykakucsról: Ács Endre l., Lőkös Sándor l., Nagykerekiből: Lévai Mihály l., Nagy Ferenc g., Nagyszántóról: Bodnár Gábor l., Pető Lajos g., Nagyváradról: Sulyok István l., Kiss Károly vallástanító-lelkész, Füredi László, Varga László presbiterek, Nyüvedről: Zagyva Gyula l., ifj. Nagy András g., Örvéendről: Biró Ferenc l., Fülöp József g., Paptamásiból: Major Gyula l., Ifj. Nagy András g., Pelbárthidáról: Holkó József l., Nagy Lajos g., Pósalakáról: Sipos János l., Hunyadi János g., Pusztajlakról: Doma Gyula l., id. Jakab Sándor g., Révről: Kulcsár Endre l., Samu Sándor g., Siterről: Barcsa Mihály l., Nagy Ferenc g., Szaládról: Surányi Lajos l., Kovács Károly g., Toldról: Németh István l., Szántó Ferenc g., Váncsodról: Bethlendy Sándor l., Kiss Bálint g., Váradlesről: Konrád Géza l., Finta János g., Zsákáról: Vadon Miklós l., Farkas Kálmán presb., Jákóhodosról: Szabó István l., Kozma Sándor g.

A hallgatók soraiban ott voltak: Balajti Jenő, Balog Béla, Ary Antal segédlelkészek, a biharkeresztesi egyházból Költő Gyula tanító, továbbá Vasady Lajos kir. tanfelügyelő.

1. szám. Sulyok István esperes a következő buzgó könyörgéssel és nagy hatást keltő beszéddel:

„Örökkévaló és változhatatlan Isten, szerető mennyei Atyánk! Hitünknek szárnyain mélységes alázattal, de élő reménységgel emelkedünk Hozzád, aki magasan állasz az élet és halál, a lét és nemlét rettenetes szakadéki felett; Hozzád, akinek érckezed egyetlen mozdulása világokat teremt és világokat dönt az enyészet sirjába.

Kint a természet ölen az ébredő élet bontogatja virágos szárnyait. Teremtő lelked forró lehelletére megmozdul a földnek fagyos szive. A hegyek homlokáról, a völgyek sötét öléből messze száll a halál mozdulatlan köde, mely a tél hideg napjaiban mint szemfedő borult arca fölé. Kibocsátod lelkednek lehelletét és megújul a föld és betelik minden a Te elfogyhatatlan jósággoddal.

Örök dicsőséged visszfénye ragyog a kéklő mennyboltozaton, melyet csak pillanatra takar el a gyorsan tovaszálló felleg megtépett foszlánya. Erőd és hatalmad beszél a gyöngé emberhez, akit csak kevéssel teremtel kisebbnek az ég angyalínál.

És mi Uram, gyöngeségünk tudatában epedve fordítjuk feléd arcunkat. Érezzük, hogy nélküled semmi vagyunk és minden munkánk hiábavaló. A fáradság izzadó gyöngye, a hulló verejték megcsufoltatik, ha áldó kegyelmed nem jár nyomában. A remény ragyogó fényességére könnyen borul a kétely és lemondás sötét árnya, ha hitünk tégedet meg nem talál.

Oh Uram! Lélekben és testben keményen szorongattatunk. A nyomoruságnak harsogva zugó habjai tolongnak körülöttünk. Hitünk könnyű pehelyként hanykódik a tajtékos vizeken. A megpróbáltatások napjai alatt sóvárgó tekintettel s visszafojtott lélegzettel várjuk, hogy mit fognak hozni reánk az egymást követő napok és éjszakák? Vajon kisimulnak-e a borongó homloknak mélyreszántott redői vagy még jobban nőnek az árkok, melyek a bus aggodalom forrását nyitják meg számunkra?!

Oh mi Istenünk, orcád világosságát fordítsad felénk és kegyelmednek fényes felhőjével takarj be minket. Lelked erejével légy jelen mellettünk, mikor kísértetünk. Jóságos kegyelmed váltsa igaz valóságra az ébredő tavaszhoz fűződő sok szép reményünket, hogy gazdag áldásod hullámozzék a szántónak barázdája felett s épüljön közöttünk anyaszentegyházad, Fiad a Krisztus Jézusért. Ámen."

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Midőn mély tisztelettel és atyafiságos szeretettel köszöntöm mai napra hirdetett közgyűlésünk megjelent tagjait, legyen szabad szives figyelmöket és becses türelmüket pár pillanatra igénybe venni. Mindnyájunk előtt ismerős ez a példaszó: a történelem az élet tanítója. Mi hozzá tehetjük azt is, hogy a legnagyobb, de egyszersmint a legbölcsebb tanító is. Csodálatos: az ebben rejlő nagy igazságot úgy látszik igen könnyen felejtjük és saját okulásunk végett a multat nem szok-

tuk megkérdezni. Pedig ha van nemzet, amelynek multjában mélységesen gazdag tanulság rejlik az ember számára: akkor az a magyar nemzet; ha van egyház, amelynek históriája mint fárósz ragyog a multba és a jövőbe: az a magyar protestáns egyházé, amelynek főlemelő, magasztos tanulságokban oly gazdag multjához hasonlót alig, vagy talán nem is találunk e föld keretén.

Protestáns egyházunk multja viharos századokba vezet, ahol gyújtó villámok omlanak a magyar Sionra. Apáink körül nehéz küzdelmes harcok riadója ujul meg szüntelenül és azok az áldott emlékü hősök egyik kezökben a küzdő fegyverrel harcolnak a magyar haza és lelkiismeret szabadságáért, a másik kézbe pedig téglákat vesznek, hogy megépítsék templomaikat és ama kulturintézeteket, amelyek századok óta a haladás és fejlődésnek irányítói voltak. A magyar protestáns ember vagy közelebbről a magyar kálvinista e nehéz időben tántorítatlanul állott meg mindenkor evangéliumi egyháza és hite mellett.

Majd elültek a harc fergetegei és a protestáns egyház számára a törvény leple alatt iparkodtak sirt ásni. De az őserő, mely az evangéliumból szállott a szívekbe, nem csüggedt el most sem, hanem anyaszentegyházunk a sokszoros keresztrefeszítés alatt ezer és ezer sebek-től vérezve bár, remélt és hitt egy szebb és boldogabb jövőt. Csakugyan virradni kezdett, a haragos sötét felhőkön áttört a boldogabb jövőnek tiszta ragyogása. Magyarország történetében egy hatalmas korszak kezdődött meg az u. n. liberális törekvések korszaka. Érdekes, e korszak egyik kiváló harcosa éppen Biharvármegyéből indult ki a nemes küzdelemre, amely lassan bár, de végre is a nyugodt és békés fejlődést tette lehetővé anyaszentegyházunkra nézve. E hatalmas kornak legfőnségesebb jelenete az, mikor az 1848—20. t.-c. megszületik s ezzel mintegy nivellálódni látszik az a mélységes szakadék, amely vallás tekintetében magyart és magyart egymástól elszakít.

Ha ma széttekintünk körülöttünk, úgy tetszik, immár egy pár évtized óta, mintha a liberális korszak le-tűnőben volna és annak napja mintha tiszta fényét el-

veszíteni és jótékony tüzét hamu alá takarni kezdené. Bántó ellentét mindenütt, sőt mintha rajtunk is bizonyos csüggedés, fáradság, levertség mutatkoznék. Rajtunk, akik az emberiség, közelebbről hazánk és egyházunk jövődjéért ideális lélekkel mindenkor az első sorokban harcoltunk. Felejtjük a multat és annak nagyszerű tanulságait, sőt felejtjük a kötelességet is, amelyet fényes multunk elébünk szab. Lelkünk mint a szárnyát összezáró madár az eszmék magasságából mintha lefelé süllyedne és mintha nem tudnánk vagy nem akarnánk sasszemekkel a jövőbe tekinteni.

S mikor rajtunk mintegy erőt vesz a lanyha csüggedés, az a régi ellenfél éppen akkor veszi kezébe a modern harcnak minden fegyvereit, szervezkedik, tömörül, a középkor eszményeiért csatásorba állít urat és szegényt, tudóst és tudatlant, nőt és férfiakat. Nagy remények között mi is megpróbáltuk a rokon-lelkek és saját hitfeleinknek tömörítését. Létrehoztuk a „Vallás-egyenlőségi szövetség“-et. S mit látunk? amitől annyit vártunk: ma már csak névben él jóformán közöttünk, de egyházi közéletünkre jótékony eredményének semmi nyoma sehol. Létrehoztuk a Kálvin szövetséget, amelyről azt hittük, hogy a hamvadó hitéletet erősíteni, hiveink vallásosságát mélyíteni fogja. Csalódtunk ebben is, mert ahol a Kálvin szövetség magának hiveket tudott toborzani, legalább itt Tiszántuli egyházkerületünkben, áldásos hatását mindeddig éreztetni nem tudta, sőt köztudomás szerint bizonyos pietizmust hozott be egyházunkba és nem mindenütt az egyházi élet előnyére.

Bizonyára ezek a szomorú tapasztalatok dobták fölszínre az orsz, lelkészegyesület legutóbbi választmányi gyűlésén a „Protestáns szövetség“ eszméjét. Az első pillanatra lehetetlen megdöbbenéssel nem fogadni ezt a gondolatot, mert ebben ismét egy olyan exkluzív irányzat testesül meg, amely még inkább széttagolja ezt a különben is annyiféleképen egymástól elválasztottt szerencsétlen magyar nemzetet. Holott minden jó magyar ember törekvésének és ideáljának az kellene, hogy legyen, miszerint kezét kézbe téve, vállat vállhoz vetve, egyetértő szívvvel és lélekkel munkáljon a haza és ebben egyháza boldogságáért. Nem tagadom, hogy az első

pillanatra a „Protestáns szövetség“ gondolata megdöbrentett és egészen fagyosan hagyott. De amint nap nap után látom miként vonul föl tömött sorokban, majdnem ádáz gyűlölettel a katolikus népszövetség minden ellen, ami nem katolikus; amint látom, hogy miként feszeget ki naponként egy-egy követ református anyaszentegyházunk viharverte bástyaiból: akkor lehetetlen magasabb szempontokból, az emberiségnek, közelebbről pedig hazánknak vitális érdekei szempontjából el nem fogadni, hogy ha már másképen nem lehet és ha az látszik legcélravezetőbbnek, alakítsuk meg mielőbb a Protestáns szövetséget, amely vegye föl református hiveinknek lelki és anyagi gondjait és álljon támogatásra egyházi és világi ügyeit illetőleg. Éppen azért kérve kérem első sorban lelkésztlársaimat, hogyha ez irányban hívó szó hangzik hozzájuk, ne késlekedjenek, hanem gyorsan álljanak a bástyafalakra, agitáljanak és hozzanak mozgásba, minden erőt, amelylyel a „Protestáns szövetség“ ne csak megalakíttassék, hanem eredményes munkát is végezhesen. Kérem hitsorsosainkat, ezeknek sorából köztiszteletben álló nagyjainkat, akiket névszerint is megemlíthetek, a Miskolcziakat, Nadányiakat, Frátereket és Szunyoghokat, hogy tudjanak is, akarjanak is velünk lelkesedni és ha kell vezető helyeiket el is foglalni. Ha a cél érdekében mindannyian solidarisak leszünk, akkor a sikert joggal remélhetjük és látni fogjuk, hogy a mai dekadens hitélet és meghalványult felekezeti öntudat miképen fogja visszanyerni régi fényét és ősi erejét. Kérem is az Istent, hogy hazánk és egyházunk javára legyen is így!

Ezzel a mai gyűlésünket megnyitottnak nyilvánítom“ —

a gyűlést megnyitja, s az imádságot és beszédet a közgyűlés határozataként jegyzőkönyvbe iktatja.

2. szám. Bary József e. m. gondnok az egyházmegyei közgyűlés nevében üdvözli Sulyok István esperest abból az alkalomból, hogy nagyváradi lelkészi működésének huszonötödik évét betöltötte.

Az egyházmegye közgyűlése Sulyok István esperest, huszonöt éves lelképásztori jubileuma alkalmából örömmel üdvözli s őt aki egyházmegyénket széles látókör-

rel, ideális lelkesedéssel, törhetetlen buzgalommal, bölcs belátással, több mint egy évtized óta vezérli, s vezérlete alatt egyházmegyénk tiszteletet aratott a testvér egyházmegyék előtt, változhatatlan szeretetéről és bizalmáról biztosítja.

3. szám. Az egyházközségi képviselők megbízó leveleiket bemutatják.

A megbízó levelek átvizsgálása után a közgyűlés megállapítja a szavazati joggal bíró tagok névsorát (lásd a jegyzőkönyv elején) s azt a megbízott jegyzővel felolvastatja.

4. szám. Távolmaradásukat kimentették: Csák Máté lelkész, Telegdi József, K. Nagy Sándor világi tanácsbírák, Leelőssy István kismarjai lelkész, Kajcsa Lajos tanító képviselő. Nem jelent meg a mezőtelegdi egyház képviselője.

Közgyűlésünk a különböző indokok folytán távol maradt tagoknak meg nem jelenését igazolja, ellenben megbizza az esperest, hogy a mezőtelegdi egyházat igazolásra szólítsa fel, miért nem küldött képviselőt.

5. szám. A tiszántuli egyházkerület 463—1913. sz. határozata értelmében

az egyházmegyei közgyűlés utasítja az alsóbb foku egyházi szerveket, hogy minden olyan esetben, amikor a hagyatéki bíróság valamely hagyomány kiutalását a kormányhatóságilag jóváhagyott alapító levél bemutatásától teszi függővé, jogorvoslattal éljenek, hivatkozással az 1790—91. évi XXVI. t.-c.-ben lefektetett azon elvre, melyet a m. kir. Kuria elvi jelentőségű határozataiban ismételten is kifejezésre juttatott, hogy nevezetesen az alapítványokról szóló törvények csupán a főfelügyeleti jogot tartották fenn az állam részére, ebben pedig nem foglaltatik az a jog, hogy a kormány az alapítványok létesítésében a jóváhagyás megadása által

közreműködhessék, sőt ellenkezőleg a hivatolt 1790—91. évi XXVI. t.-c. 10. §-a egyenesen kizárja az alapítványok létesítésében a kormány közreműködési jogát.

6. szám. A 465—1913. sz. egyházkerületi határozat első pontja alapján

egyházmegyei közgyűlésünk felhívja azokat az egyházközségeket, a melyek még nem tagjai a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak, hogy a társaságba tagokul lépjenek be, s e nagyon hivatott társaságot anyagilag, erkölcsileg támogassák.

7. szám. A tiszántúli egyházkerület 492—1913. sz. határozatában felhívja egyházmegyénket, hogy az egyházfenntartási alap létesítése ügyében készített javaslatra vonatkozó véleményét, az egyházközségek megkérdezése után, az 1914. évi őszi egyházkerületi közgyűlésre terjessze föl.

Közgyűlésünk utasítja az egyházközségeket, hogy az 1913. évi őszi egyházkerületi jegyzőkönyv 349. sz. köv. lapjain olvasható javaslatra véleményöket a folyó évi augusztus hó 1-ső napjáig az esperesi hivatalba küldjék be;

a lelkész egyesületet pedig megbizsa, hogy a beérkezett vélemények figyelembe vételével javaslatát az őszi egyhm. közgyűlésen tegye meg.

8. szám. A 667—1913. egyházkerületi határozatból

kifolyólag közgyűlésünk utasítja a presbiteriumokat, hogy az állami, községi és más hitfelekezeti tanintézetekbe járó református vallású tanulók vallástanításáról, minden évben július hó 1-ig jelentést tegyenek az esperesi hivatalnak.

9. szám. A tiszántúli egyházkerület 683—1913. sz. határozatában utasítja a népiskolai statisztikai kimutatások összeállítóit, hogy az egyházmegyék összesítő kimutatásaiban azokat a rovatokat, melyeknél szembetűnő eltérés mutatkozik, indokolással vllágítsák meg, továbbá

utasítja az egyházakat, hogy a tanítói lakbérek kimutatásánál jövőre az 1913. évi XVI. t.-c. által megállapított lakbéreket tekintsék irányadóul.

Az egyházkerületi határozata az iskola fenntartó egyházközségekkel mihez tartás végett közöltetik.

10. szám. Miután a 687—1913. sz. egyházker. határozat megállapította a tanítók napidijairól és utiköltségeiről a szabályrendeletet,

egyházmegyei közgyűlésünk utasítja az egyházközségeket és tanítókat, hogy e szabályrendelethez alkalmazkodjanak.

11. szám. Olvastatott a 689—1913. sz. egyházkerületi határozat.

Egyházmegyénk utasítja az egyházközségeket, hogy a folyó iskolai évtől kezdve, minden tanév végén ne csak a nép- és felsőbb iskolai adatokat szolgáltatassák be, hanem a kebelökben fennálló református jellegű, vagy az ő támogatásával fenntartott kisded óvodák és menedék házakról is évről-évre jelentsenek be az esperesi hivatalnak.

12. szám. Olvastatott a 690—1913. sz. egyházkerületi határozat.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja az iskolaszékeket, hogy Biharvármegye közigazgatási bizottságának 1100—3342—911. sz. esperesi körlevélben is közzétett határozatát figyelemmel tartva az iskola mulasztások körül, ezeknek értelmében a legszigorubban járjanak el s általában az egyházkerületi végzésben foglaltakat végrehajtani törekedjenek.

13. szám. A tiszántuli egyházkerület 703—1913. sz. határozatában utasítja az iskolaszékeket, hogy minden év december 31-ig terjesszék be a községi előljáróshoz azoknak a 6—12 éves fiú tanköteleseknek névsorát, akiket az iskolaszék 1868. évi XXXVIII. t.-c. 2. §-a

értelmében, mint testileg, vagy értelmileg gyenge gyermekeket az iskolába járás alól a tiszt, járási, községi, kerületi vagy körorvos bizonyítványa alapján felmentettek. Kötelesek lesznek továbbá az iskolaszékek azoknak a ragályos bajban vagy elmebetegségben szenvedő, avagy javíthatatlan tompa elméjű gyermekeknek névjegyzékét is a fentjelzett határidőig beküldeni, akik az idézett törvénycikk 3. §-a alapján a nyilvános intézetekből kizárattak.

Egyházmegyei közgyűlésünk utasítja az iskolaszékeket, hogy az egyházkerületi határozatnak évről-évre eleget tegyenek.

14. szám. A tiszántúli egyházkerület 705—1913. határozatával a Népiskolai szervezet 176. §-ának „e” pontját a 179. §-hoz tette át, e szerint

utasítja az egyházmegyei közgyűlés a tanítótestületeket, hogy az iskola év végével a jövő iskolai évben használandó tankönyvek jegyzékét az iskolaszékhez kiírt időben jelentsék be.

15. szám. A 107—1913. sz. egyházkerületi határozat utasítja az egyházközségeket, hogy költségvetésükbe az 1913. évi XVI. t. cz.-ben megállapított tanítói lakbéreket állítsák be s ahol ezáltal lakbér emelkedés áll elő, ha maguk erejéből teljesíteni nem tudják: kérjék az egyházi adócsökkentési alaptól.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egyházkerület határozatát tudomásul véve, ezzel kapcsolatban, felhívja az iskola fenntartó egyházközségek figyelmét a vall. és közokt. ü. m. kir. miniszt. 188, 858—1913. sz. rendeletére is, mely a nőtlen vagy hajadon tanítók részére is az 1913. évi XVI. t. cz.-ben megállapított lakást vagy lakpénzt biztosítja, s kertilletményt vagy kertváltáságot csakis azoknak a tanítóknak biztosít, akik természetben lakást kapnak, a lakpénzt élvezőknek ellenben nem.

16. szám. Olvastatott a 713—1913. sz. egyházkerületi határozat.

hat
meg
Köz
meg
„Az
ford

vetk

egyh
utób
sen
tésér
met

közgy

Egyházmegyei közgyűlésünk mély tisztelettel javasolja az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy egy hivatalos népiszkolai tanügyi lapot indítson meg, amely szem előtt tartva anyaszentegyházunk magas érdekeit, nemes szellemével a a lelkészek és tanítók között a békés egyetértést, szeretetet munkálja, úgy a tanítói karban, mint az iskola fenntartó testületekben, az egyház iskoláihoz ragaszkodást ápolja, szilárdítsa; s tekintettel arra, hogy egyházunk a jövő nagy feladatainak megoldásánál iskoláinkat nem nélkülözheti, az iskoláink erejére, fejlődésére gyöngítőleg, sőt nyomasztólag ható államosítási törekvések ellen — bár honnan jöjjenek azok — a harcot bátran felvegye; a vallásoktatás érdekeit féltő gonddal védelmezze. Egy ilyen lap kiadási költségeire a hirdetési s előfizetési díjak elegendő fedezetet nyújtanak.

17. szám. A tiszántuli egyházkerület 720—1913. sz. határozatában kimondja, hogy a Hajduböszörményben megjelenő „Tanítók Lapja“, valamint a Hivatalos Közlöny a népisk. beiratási díjak terhére rendelendők meg; ugyancsak ezek terhére szerzendő be a „Jó Pajtás“ „Az Én Ujságom“ is; továbbá a szaklapok beszerzésére fordíttassék a beiratási díjak egy évi összegének 10 %-a. Tudomásul szolgál.

18. szám. Sulyok István esperes beterjeszti a következő időszakai jelentését:

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

1. Van szerencsém jelenteni, hogy a 88—913. sz. egyhm. közgyűlési határozat folytán azokat, kik a legutóbbi közgyűlésen való meg nem jelenésüket előzetesen nem igazolták, elmaradásuk indokainak előterjesztésére felhívtam. Amennyiben a felhozott okok figyelmet érdemlők: az elmaradás igazoltnak tekintendő.

2. Az esperesi jelentés során az egyházmegye közgyűlése 95—913. sz. határozattal akként rendelke-

zett, hogy a fugyii egyházközségben hétköznapi biblia-magyarázat meg nem tartásának oka deríttessék ki. A foganatosított vizsgálat során beigazolást nyert, hogy e tekintetben a lelkészt mulasztás nem terheli, hanem a gyülekezet tagjai közönyösek a hitélet megszilárdítására nézve annyira fontos bibliamagyarázat iránt. A 97—1913. sz. határozat a csökmői lelkészt jelentéstételre kötelezte az egyh. szertartások mellőzésének okairól egyfelől, a 118—1913. sz. határozat pedig másfelől arra nézve, hogy a presbyterium miképen jár el az ilyen egyháztaggokkal szemben. A jelentés mindkét irányban megtétetett. A szertartások mellőzésének okai részint anyagiak, részint a közöny s az egyháziasság és hit-hűség hiánya, részint pedig több esetben az indokolatlan ál szemérem, amikor egyeseket vagy testi defectus, vagy körülönbség tart vissza pld. házasságkötés alkalmával az egyházi áldás igénybe vételétől. A lelkész a személyes ráhatás mellett díjtalan szolgálatát is felajánlotta, hogy a látszólagos anyagi akadályt elhárítsa, a presbyterium pedig bizonyos hivatalos eljárással, az illetőknek egyházközségi fegyelmi bíróság elé állításával tett kísérletet a baj megszüntetésén. A 99—913. sz. határozat értelmében a hkujlaki egyház lelkésze személyesen jelenti, hogy a nagymérvű kintlevőségek beszedése körül a közs. előljáróság valami csekély eredményt mutat fel, de az egyház szomorú anyagi helyzetén ez jóformán alig lendíthet valamit. A súlyos időben némi jótékonyssággal hatott az adócsökkentési segély folyósítása.

3. Hangsúlyozottan kell kiemelni azokat a jelenségeket, melyek a 91—913. sz. határozat folytán az iskolák tulzsufoltságának megszüntetése tárgyában az érdekelt egyházaktól hozzám beérkeztek. Annál inkább, mert maga az egyházkerület is határidőhöz kötötte, hogy az ilyen tulzsufolt iskolás egyházközségek a hiányon az iskolafejlesztés munkájával segítsenek. *A biharkeresztesi* egyház anyagi erő hiányában új iskolát felállítani nem képes. Mivel a gyermek-menhelyből kiadott tankötelesek (tanévenként mintegy 30) teszik tulzsufolttá az iskolákat, az államhoz, községhez fordultak, hogy ezek részére vagy az egyik, vagy a másik, iskolát emeljen. Azonban

ettől eltekintve, a helybeli reform. tankötelesek száma olyan magas, hogy az iskola fejlesztés elől kitérni lehetetlen, mert a f. tanévi 372 tanulóból, ha 29—30 menhelybelit leütünk is, 340 gyermek részére 4 tanterem elégtelen. — A *biharszentjánosi* egyházközség foglalkozik a harmadik iskola megnyitásának gondolatával, de ezidő szerint csak külső segélylyel mehetne bele az iskolafejlesztésbe, s e célra 2000 korona értékű fuvart ajánlhat meg. A *csökmői* egyház alig pár évvel ezelőtt emelte fel iskolái számát, színvonalon álló épületbe helyezve két új tantermet, az iskola fejlesztés tekintetében tovább nem mehet, mert a hivek adózási képessége, midőn az említett építkezésből súlyos terhei vannak, ezt meg nem engedi. Csak az esetben tudna erre nézve lépéseket tenni, ha a felsőbb egyházi hatóság törekvésében anyagilag támogatná. A *hegyközkövcási* egyház a maga nagy nyomorúságának súlya alatt az iskola fejlesztésre képtelennek érezvén magát, iskolájának fenntartásáról lemondani akart. Miután sikerült az egyház vezetőségét, küldöttség kiszállásának közbejöttével is meggyőzni arról, hogy anyagi szempontból is a felekezeti iskola fejlesztése látszik legkevesebb tulterheléssel keresztülvihetőnek, s miután a kir. tanfelügyelőség is pár évi moratóriumot engedélyezett: az egyházközség kötelező ígéretet tett pár év leforgása alatt minden tőle kitelhető áldozattal egy új iskola építésére és egy új tanterő beállítására. A *hegyközpályi* egyház e kérdéssel foglalkozván, tanterem építését és új tanítói állás szervezését elhatározta; mivel azonban a bemutatott tervet az áll. építészeti hivatal elfogadhatónak nem találta, ez ügy további tárgyalást igényel. A *zsákai* egyházközség újabb elismerésre méltó áldozat megajánlásával 4-ik tantermét a f. évi szeptemberben megnyithatja. Az építkezést s az új tanítói állás szervezését kimondván, a vonatkozó intézkedések jóváhagyását közgyűlésünktől kéri és várja. A *váncsodi* egyház az előmunkálatokat már régebben fölterjesztette a vallás és közokt. ügyi miniszter urhoz, s mivel onnan mindeztideig válasz nem érkezett: az ügy stagnál.

4., A 103—1913 sz. egyházmegyei utasítás folytán a presbyterium törvényszerű megalakítása, illetőleg

kiegészítése tekintetében a nagyszántói, pusztajlakai, siteri és pósalakai egyházak elfogadható jelentéseiket megtették. A *fugyi-i* presbyterium újraalakítása körül a vizsgálat megállapította, hogy a választást egyházközs. közgyűlésen és nem a jogosult választók gyűlésében ejtették meg. Ez alapon tehát az új választást elrendeltem és azt az 1914. évi január hó 1-ső napján meg is tartották. A választási jkönyv a törvényszerű alakítások megtartására nem terjed ugyan ki, minden tekintetben, de mert feltételezhető, hogy azok tényleg be is tartottak: a választás tudomásul veendő.

5., A 35—913. sz. egyházker. közgyűlési határozattal elfogadott szabályrendelet szerint az egyházközségek a parochiális tanácsot megalakítani kötelesek. Ennek eleget is tettek a darvasi, élesdi, fugyi-i, furtai, hkkovácsi, révi, szalárdi, zsákai és váncsodi egyházak. A többi egyházközségek vonatkozó jelentéseiket hozzám nem juttatták el, holott azt a 89—913. sz. egyhm. határozat a múlt ávi december 31-ig terjedő határidővel elrendelte.

6., A 15—1913. sz. egyhm. határozat szerint az 1912.-ik évben a bszentmártoni egyháznak engedélyezett 320 kor., a hegyközkovácsi-i egyháznak 400 kor., a siteri egyháznak 500 kor. ideiglenes kölcsön visszafizetésére a a nehéz gazdasági viszonyokra tekintettel, a múlt évi dec. 31-ig meghosszabbított. Nevezett egyházak azonban kötelességüknek mindaddig eleget nem tettek. Ugyancsak nem teljesítették a visszafizetést a borsi egyház, melynek 600 kor., a darvasi, melynek 400 kor. és a váncsodi, amelynek 350 kor. ideiglenes kölcsön engedélyezett; míg a bojtai és furtai egyházközségek részéről a visszafizetés a kellő időben megtörtént.

A bsztmártoni és a borsi egyház az adócsökkentési segélyének folyósításáig, mely az év folyamán megtörténik, a darvasi egyház a f. év végéig, a hkkovácsii egyház a kérelmezett rendkiv. adó első részletének beszedéseig, a siteri egyház, ha lehetséges az 1915. évi dec. 31-ig, de mindenestre ez évi dec. 31-ig, a szintén kérelmezett rendkiv. adó első részletének beszedéséig, a meghosszabbítást kérelmezik. A váncsodi egyház a még fennálló 300 kor. ideiglenes kölcsönt és a

ta
ve
je
ki

eg
be
gál
zer
hiv
az
latt
mél
csal
vel
get
ket
elnöl
folyó
vissz
a ké
bejele
8
rozato
lésünl
séges
lése 1
építést
mikor
az eng
esetben
zat fol
453 kö
s a mu
nem es
9.
eánytar
nérvü r
52—91
löl, har
orolt kö

takarékmagtári alapból felettes hatósági engedélylyel föl-
vett törlesztéses kölcsön elmaradt részletét és kamatát
jelen közgyűlésünktől a f. évre kért rendkiv. adóval
kivánja fedezni.

7. A váncsodi egyház f. év 14-ről azzal fordult az
egyhm. elnökséghez, hogy pénztári készlet hiányában a
belhivatalnokok ápril. 1-én esedékes fizetésének kiszol-
gáltatása eeljából 500 kor. ideigl. kölcsönt engedélyez-
zen. Az elnökség azonban arra a szomorú tapasztalatra
hivatkozással, hogy már a múlt évben sem tett eleget
az egyház ilyenmü kötelezettségeinek, a kérelmet sajná-
lattal elutasította. Mivel azonban a belhivatalnokok sze-
mélyesen is feltárták súlyos anyagi helyzetöket és mint
családapák előterjesztették, hogy főleg gyermekeik ne-
veltetésével járó kötelezettségeiknek nem tehetnek ele-
get abban az esetben, ha az egyház jogos követelésö-
ket nem teljesíti, azon föltétel alatt, hogy az egyház az
elnökségnek felhatalmazást adott arra nézve, hogy a
folyó április hóban kiutalandó adósegélyből az 500 kor.
visszafizetése iránt az elnökség közvetlenül intézkedik,
a kérelemnek helyt adott s eljárását jóváhagyás céljából
bejelenti.

8. A pelbárthidai egyházközség a vonatkozó hatá-
rozatoknak fölterjesztésével még 1912. évi őszi közgyű-
lésünkhöz fordult a lelkészlakáson elkerülhetetlenül szük-
séges pince megépítése iránt. Az egyházmegye közgyű-
lése 176—1912. sz. határozatával engedélyezvén az
építést, oda utasította a kérelmező egyházközséget, hogy
mikor a megfelelő fedezettel rendelkezik, az elnökségtől
az engedélyt kérelmezze, az elnökséget pedig ebben az
esetben az engedély kiadására felhatalmazta. E határo-
zat folytán a múlt évi szept. hó 28-án 1150. sz. a. a
453 kor. 38 fillérbe kerülő pince építést engedélyeztem
s a munka vállalati szerződést, amennyiben kifogás alá
nem esett, jóváhagytam.

9. A paptamási-i egyházközség a múlt év folyamán
leánytanítói lakás építésére és a templom nagyobb
mérvü renoválására kért engedélyt közgyűlésünktől. A
152—913. sz. határozat nem zárkózott el a kérelem
elől, hanem az egyhm. közgyűlés által részletesen fel-
sorolt követelmények teljesítésének igazolása esetében

az elnökséget az építkezés engedélyezésére felhatalmazta. Miután nevezett egyház az áll. építészeti hivataltól készített tervet és költségvetést felmutatta, s igazolta, hogy az árlejtés útján vállalatba adott munka 8800 kor. költségére 8000 kor. tőkesegélyben, 1500 kor. pedig az engedélyezendő rendkívüli adóban kellő fedezetet talál és miután a vállalati szerződést az egyházmegyei ügyész ur nem kifogásolta, 1914. évi április hó 8-án az építkezésre az engedélyt megadtam és a munkaszerződést jóváhagytam.

10. Leelőssy István kismarjai lelkész a múlt évi október hónapban súlyosan megbetegedvén, a lelkészi teendők végzésére segédlelkész alkalmazása vált szükségessé, minthogy a segédlelkészt az egyházkormányzással megbizni nem lehetett: az adminisztrálással Holkó József pelbárhidai lelkészt biztam meg.

11. Az egyh. VI t-c. 27. §-ának rendelkezése alapján a *csökmői* presbiteriumnak engedélyeztem, hogy Pálur Miklós tanító távozása folytán ezen iskola vezetésére előbb Juhász Béla debreceni tanítóképző intézeti növendéket, majd ennek távozása után, Jezerniczky József az I. vegyes osztály tanítója a nagyobb fiúk tanítását ideiglenesen átvállalván, a tanév végéig az ő iskolájában Néveri Anna okl. tanítónőt alkalmazza segédtanítóul. A *furtai* presbiteriumnak engedélyt adtam arra, hogy az I—II-ik vegyes osztálynál az önkéntesi szolgálatra bevonult Bartha Elek helyettesítésére segédtanítóul Fibik Ilona okl. tanítót alkalmazza. Hasonlóképen hozzájárultam a *váncsodi* egyház azon kéréséhez, hogy a betegsége miatt a tanév végéig szabadságolt Madarassy Jenő vegyes iskolai tanító helyén segédtanítói minőségben Kocsis Irén okl. tanítónőt bizza meg. A *kisszántói* egyházközségben engedélyeztem, hogy az önkéntes katonai szolgálatot teljesítő ifj. Telegdy Károly tanító helyett a tanév végéig Portelekiné szül. Szücs Erzsébet okl. tanítót segédtanítóul alkalmazza. Örvénden mivel megfelelő férfi tanító beállítása lehetetlen volt a kántortanítói megüresedett állásra, engedélyeztem Nagy Erzsébet okl. tanítónőnek a tanév végéig leendő alkalmazását. Biharpüspökiben múlt év november hó végén nyugalmazott Szabó László kántortanító iskolájában a

választási eljárás lefolytatásáig, az 1914. év elejéig megengedtem, hogy Balogh Béla segédlelkész vezesse az iskola növendékeit és végül a kényszerkörülmények között hozzájárultam ahhoz, hogy *Kismarján* a Sági Péter távozása folytán üresedésbe jött kisebb fiiskolában Ary Antal segédlelkész alkalmaztassék segédtanítóul.

13. A vagyonleltár átvizsgálása alkalmával azt észleltem, hogy egyes egyházközségeink a törvény világos rendelkezéseinek megkerülésével nemcsak régebben vettek föl kölcsönöket felettes hatósági vagy ehm. elnökségi engedély kikérése nélkül, hanem ezt még a legutóbbi időben is megkísérlik. Bár a multa nézve a felelősségteljes ellenőrzés talán nem is engemet terhel, hanem azokat az adósságokat illetőleg, amelyek már esperességem idejében ily módon merültek fel, bizonyos felelősséggel tartozom, habár a legkörültekintőbb figyelem mellett is megtörténik, hogy az évenkénti költségelőirányzatok vizsgálásánál a legtöbb esetben nem a kellő korrektséggel beállított tételekből ezeket a visszaéléseket észrevenni nem könnyen lehet. A régi ilyen módon keletkezett adósságok rendezésére az érdekelt egyházközségeket utasítottam. A jövőre nézve pedig szükségesnek találtam hogy a presbyteriumok egyházmegyei közgyűlésünk által figyelmeztessenek, hogy az egyházközségek ezen eljárásai az egyh. törvényekbe ütközvén, minden egyes esetben szigorú megtorlást vonnak maguk után. Nemcsak a törvényes rend, de épen az egyházközségek jól felfogott érdekei követelik, hogy az anyagi ügyek, melyekhez az egyházak létföltételei olyan szorosan kapcsolódnak, a felettes hatóság részéről a legszigorubb ellenőrzés alatt álljanak.

14. A lelkészi karban történt változások körül ezuttal Bugyi Mihály hkujlaki lelkész nyugalomba lépését emlitem föl, aki közel 40 évig viselte elég küzdelem és próba között hivatalát. Midőn az eltávozott lelkésznek a pihenés napjaira Isten áldó kegyelmét kérjük, egyben méltóztassék intézkedni, illetőleg utólagosan jóváhagyással látni el, hogy a nyugdíjaztatás eljárással fölmerült 18 kor. költség az egyházmegye pénztárából kifizettessék. Egyébként a legutóbbi közgyűlésünk óta a lelkészi és tanítói karban halálozás nem

fordult elő, a lemondások folytán beállott üresedések a törvény rendelkezésének megfelelően betöltettek.

15. Egyházközségeink külső és belső életében nagyobb veszélyt előidéző jelenségek nem fordultak elő. Igaz: a nehéz gazdasági esztendők nyomasztó hatását kisebb-nagyobb mértékben megérzik gyülekezeteink; különösen az egyházi adók nem folyván be több helyen a szokott mennyiségben, a háztartás egyensúlya csak küzdelem és önmegtagadás árán tartható tenn. Kétségtelen, hogy ez általános baj miatt a tervszerű fejlődés jóformán mindenütt megakadt. Iskoláink eléggé megnyugtatóan végzik kulturális feladatukat; a tanítás a biharkeresztesi, piharpüspökii, hkkovácsii, pusztajlaki és siteri iskolákban szünetelt rövidebb-hosszabb ideig járványos betegség miatt.

16. Egyházmegyénkbe segédlelkészekül rendeltettek: Arday Aladár Biharkeresztesre, Ary Antal 4-ed éves hittanhallgató Kismarjába, Széles Károly 4-ed éves hittanhallgató Jákóhodásra, Debreczeni István az esperesi hivatalhoz, Balajthy Jenő nagyváradai és Balogh Béla bpüspökii segédlelkészek átcseréltettek.

17. Nyilvántartás végett bemutatom, hogy legutóbbi közgyűlésünk óta egyházmegyénk tanítói karának nagyobb része az 1913. XVI. t.-. alapján melyik fizetési osztályba soroztatott.

18. Őszinte fájdalommal emlékezem azokról a veszteségekről, amelyek a múlt év utolsó és a folyó év első hónapjaiban egyetemes reform. egyházunkat, közelebbről pedig tiszántuli egyházkerületünket érték. Így a tiszáninnenl kerület hosszas szenvedés után elveszítette püspökét, *Fejes* Istvánt, a dunántuli egyházkerület *Antal* Gábor dr. püspököt, aki egyszersmind a konvent lelkészi elnöke volt. Mindkét férfit kimagasló működése mindnyájunk igaz tiszteletét, nagyrabecsülését érdemelte ki, bölcs, tanúságokban gazdag életökre és törhetetlen, nemes jellemökre hálás kegyelettel emlékezünk. Hosszu életpálya végén, mindenek szeretetétől környezve dőlt ki a munkások sorából *Sütő* Kálmán a beregi testvér-egyházmegye esperese, akinek halála felett érzett részvétünket sürgönyileg tolmácsoltam a vesztes egyházmegye elnöksége előtt. A debreceni öskollégium nagy-

nevű theológiai tanára, egyházkerületünk érdemes tanácsbírója, *Balogh* Ferenc dr, aki apostoli lángoló lelkével világított évtizedek hosszú során az egyháztörténelmi tudomány kathedráján és aki fáradhatatlan irodalmi működésével annyi tisztességet szerzett a magyar református egyháznak közel és távol idegen nemzetek között szintén amaz örökkévaló hajlékokba költözött. Legyen áldott az elhunytak emlékezete! Jegyzőkönyvünk lapjaira írjuk fel nevüket mélyen átértzett hálánk és kegyeletünk bizonyossága gyanánt!

Jelentésemnek egész terjedelmében tudomásul vételét, a tett intézkedések jóváhagyását és azokban, amelyekben a cselekvés jogát az egyházmegyei közgyűlésünk bölcsességének tartottam fenn, a további intézkedést kérve,

kiváló tiszteletem nyilvánításával vagyok a nagytiszteletű, s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek.

Nagyváradon, 1914. április hó 11.

alázatos szolgája

Sulyok István,

esperes.

Az egyházmegye közgyűlése az esperes jelentését jegyzőkönyvébe iktatja s e jelentés alapján

a) tudomásul veszi, hogy a múlt közgyűlésről igazolás nélkül elmaradt tagok elmaradásukat igazolták;

b) hogy az elnökség a közgyűléstől nyert felhatalmazás értelmében a pelbárt-hidai és paptamásii egyházközségeknek az építési engedélyt kiadta;

c) megnyugvással értesül arról, hogy a fugyii egyházközségbe a hétköznapi bibliai magyarázatok meg nem tartása, a csökmői egyházközségben az egyházi szertartások nagymérvű mellőzése körül a lelkészeket mulasztás nem terheli; de sajnálattal látja, hogy a vallásos buzgóság és hithűség mindkét helyen megfogyatkozott s az egyháztagokat a vallás áldásainak keresésére buzdítja, különösen a csök-

mői népes egyházközség presbitériumától elvárja, sőt a presbitereket egyenként utasítja, hogy az egyházi szertartásokat megelőzőknél személyesen is oda hassanak, miszerint vallásos kötelességeiknek eleget tegyenek;

d) a biharkeresztesi iskolák tulzsufoltságára tekintettel megbizza az egyházmegye elnökségét, hogy a Jámbor-féle alapító levelét készíttesse el, s tegyen lépéseket a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnál arra nézve, hogy ez alap adassék át a népnevelésnek, s iskolák felállítására felhasználható legyen;

e) a biharszentjánosi egyházközséget utasítja, hogy az őszi egyházmegyei gyűlésre tegyen jelentést arról, 1.) van-e telke, amelyre iskolát építhet, 2., ha nincs telke, az iskola céljára megvásárolandó telek mennyibe kerül? Készíttesse el az építendő iskola tervét és költségvetését. Határozza meg, hogy mennyivel járul a tanítói állás fenntartásához, ha számszerű összegben kimutatta, hogy mibe kerül az iskola telek megvásárlása, az iskolai épület fölemelése mutassa ki azt is, hogy az iskola létesítésére szükséges összegből mit biztosíthat a maga erején, s a hiány előteremtésére kérje a felsőbb egyházi hatóság segítségét

f) a hegyközkovácsii egyház az évenként kivetendő rendkívüli adójáról külön számadást végezzen s minden évben jelentse be az egyházmegye közgyűlésének hová fordította a beszédett rendkívüli adót mennyiben mozdította elő az iskola építési ügyét;

g) a csökmői egyház presbitériumától az egyház iskoláinak fejlesztése ügyében keresse meg a konventi adóügyi végrehajtó bizottságot, kérvényében indokolja a számszerű adatokkal mutassa ki és igazolja

hogy az egyházközség anyagi nehézségeit főképen az a körülmény okozza, hogy az iskola fenntartás nemcsak minden erejét kimeríti, de a fejlesztés munkáját lehetetlenné teszi a miatt, mivel tandíjpótló államsegélyt nem nyerhetett, mivelhogy már az 1908. évet előző években az iskolai tandíjat törülte és tanügyi kiadásait egyházi adójából fedezte. — Az egyházmegye közgyűlése a legmelegebben fogja támogatni a csökmői egyház iskola fejlesztési törekvéseit a felsőbb egyházi hatóságok előtt is.

h) Hegyközpályit utasítja közgyűléssünk, hogy az iskolaépítésre vonatkozó ügyiratokat újból és megfelelően elkészítvén, az őszi egyházmegyei közgyűlés elé terjessze be;

i) a váncsodi egyház presbiteriuma a létesítendő új iskola ügyében a vallás és közoktatásügyi miniszter ur döntését sürgesse meg;

k) rendeli, hogy a parochiális tanácsot még nem szervezett egyházközségek a 35—1913.sz. egyházkerületi határozatnak haladéktalanul elegettegyenek s eljárásukról az esperesi hivatalt július 1-ig értesítsék;

l) engedélyezi, hogy a múlt év végén esedékessé vált ideiglenes kölcsönöket a berettyószentmártoni és borsi egyház az adócsökkentési segély első részletének folyósításakor, a darvasi egyház a folyó év végéig, a hegyközkovácsii, siteri, váncsodi egyház a rendkívüli adó első részletének beszédésekor, de legkésőbb 1914. évi december havában fizesse ki, s erről az esperesi hivatalt dec. 31-ig értesítse; jóváhagyja az elnökség intézkedését, hogy a váncsodi egyháznak 500 korona ideiglenes kölcsönt engedélyezett, s utasítja a váncsodi lelkészt, hogy e kölcsönt az adó-

segély megérkezése alkalmával a gondnoki pénztárral azonnal fizettesse ki, s erről az esperesi hivatalt a segély megérkezésétől számított 8 napon belül értesitse;

m) szigoruan figyelmezteti az egyházközségek előljáróit, hogy az ideiglenes kölcsönök felvételénél az E. T. I. t.-c. 15. §-ának d) pontja szerint járjanak el, ellenkező esetben az egyházmegye közgyűlése fegyelmi eljárást lesz kénytelen ellenük elrendelni;

n) közel negyven évi küzdelmes szolgálata után nyugalomba vonult Bugyi Mihály lelkészre Istennek áldó kegyelmét kéri, kívánja, hogy az édes nyugalmat az emberi kor végső határáig élvezhesse, a nyugdíjazással felmerült költségek kiutalását jóváhagyja;

o) kegyelettel emlékezik meg a költői lelkű Fejes István tiszáninneni püspökről; az apostoli buzgóságu Antal Gábor dunántuli püspökről, egyetemes konventünk elnökéről; a beregi egyházmegye jeles espereséről Sütő Kálmánról; a mindnyájunk által oly igen szeretett nagytudományu professorról Dr Balogh Ferencről; nevöket hálája, kegyelete jeléül jegyzőkönyvében megörökíti;

p) végül tudomásul veszi az esperesi jelentés személyi ügyekre vonatkozó részleteit.

19. szám A nagyszántói egyház a lemondás folytán megüresedett lelkészi állásra 1913. november 16-án Bodnár Gábor debreceni s. lelkészt választotta meg.

Közgyűlésünk Bodnár Gábort állásában véglegesen megerősíti s úgy őt mint a választó egyházat kötelezi, hogy a bekebelezési díjakat a közíg. pénztárba befizessék, miről közíg. pénztárnokot s érdekelteket jkkönyvi kivonatban értesíti.

20. szám. A hegyközujlaki egyház a lemondás folytán megüresedett lelkészi állásra f. évi március hó 8-án meghívás útján Szentimrey Dániel nagyváradi s. lelkészt választotta meg.

Közgyűlésünk Szentimrey Dánielt állásában végleg megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat, hogy a bekebelezési díjakat a közig. pénztárba befizessék, miről érdekeltek jkönyvi kivonatban értesítetnek.

21. szám. A bihari egyház presbyteriuma 1913. szept. 14-én a II. tanítói állásra Ebergényi Irén okl. tanítónőt hívta meg,

Közgyűlésünk Ebergényi Irént állásában véglegesen megerősíti s úgy őt, mint választó egyházat kötelezi a bekebelezési díjak a közig. pénztárba befizetésére. Egyben felhívja megválasztott tanítónőt az eskü letételére.

22. szám. A biharpüspöki-i egyház presbytériuma a megüresedett organista kántortanítói állásra 1913. dec. 28-án Várkonyi Imre éradonyi tanítót választotta meg.

Közgyűlésünk Várkonyi Imre organista kántortanítót állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjak közig, pénztárba való befizetésére; miről érdekelteket jkönyvi kivonatban értesíti.

23. szám. A borsi egyház presbyteriuma 1913. nov. 2-án az organista kántortanítói állásra Nagy Mihály dedrádszéplaki tanítót választotta meg.

Közgyűlésünk Nagy Mihályt állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjaknak közig pénztárba való befizetésére; miről érdekelteket értesíti.

24. szám. A furtai egyház presbytériuma 1913. okt. 5-én a kántortanítói állásra Vida Szücs Sándor okl. tanítót választotta meg.

Közgyűlésünk a választást tudomásul veszi, de tekintettel arra, hogy Vida Szücs

Sándor nem felekezetünkbeli tanítóképző-intézetnél szerezte oklevelét és okmányai-ból nem igazolható, hogy vallástanításra való képességét megszerezte volna: utasítja tehát nevezett tanítót, hogy az E. VI. tc. 21. §-a értelmében alkalmaztatásától számított egy év alatt a vallástanból és annak tanítási módszeréből a pótvizsgálatot a tiszántuli Egyh. ker. valamelyik kiküldött vizsgáló bizottsága előtt tegye le s erről szerzett bizonyítványát az esperesi hivatalnak mutassa be.

25. szám. A hegyközpályi-i egyház presbytériuma jelenti, hogy 1913 aug. 31-én a kántortanítói állásra Katona Jenő okl. tanítójelöltet választotta meg.

Közgyűlésünk Katona Jenőt állásában végleg megerősíti s kötelezi őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjnak a közíg. pénztárba való befizetésére, miről érdekelteket jzökönyvi kivonatban értesíti, egyben felhívja választott tanítót az eskü letételére.

26. szám. Az örvéndi egyház presbitériuma a megüresedett nőtanító állásra 1913. nov. 9-én Biró Ferencné szül. Nagy Erzsébet okl. tanítónőt választotta meg.

Közgyűlésünk Biró Ferencnét örvéndi tanítói állásában véglegesen megerősíti s úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjnak a közíg. pénztárba való befizetésére kötelezi; miről az érdekelteket értesíti.

27. szám Ebergényi Irén bihari, Barta András kismarjai, Katona Jenő hegyközpályii tanítók az esküt letévén:

erről a bizonyítvány részökre kiadatik.

28. szám. Olvastatott a felső szabolcsi egyházmegye 107—914. sz. határozaia a belkörü tűzbiztosítást illetőleg.

Miután egyházmegyénk a tűzbiztosi-

tás ügyében már kifejtette a maga álláspontját, a felsőszabolcsi egyházmegye határozata felett napirendre tér s erről a felsőszabolcsi egyházmegye esperesi hivatalát értesíti.

29. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése hozzájárulás végett megküldi 123—913 sz. azon végzését, melyben aggodalmának ad kifejezést az egyházkerület azon határozatát illetőleg, mely a zsinati képviselők választására nézve a lajstromos szavazást állapította meg, mivel szerinte e választási mód folytán a kisebb egyházakból álló egyházmegyék előreláthatólag képviseletlenül maradnak.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy az egyházkerület legutóbbi közgyűlése a nagybányai egyházmegyét a lajstromos szavazás eltörlését kérelmező határozatával elutasította, az átirat felett napirendre tér.

30. szám. A szatmári egyházmegye közgyűlése jzőkönyvi kivonatban fejezi ki köszönetét egyházmegyénknek néh. Biky Károly szatmári esperes halála feletti részvéteért.

Tudomásul szolgál.

31. szám. Kajcsa Lajos csökmői tanító f. évi márc. 7-én kelt s az espereshez intézett levelében egyházmegyei tanítóképviselői megbízatásáról lemond.

Közgyűlésünk a lemondást nem fogadja el, hanem felkéri Kajcsa Lajos tanítót, hogy tanítóképviselői mandátumának folyó év végén való lejártáig megbízatását tartsa meg.

32. szám. Az egyházmegyei nyugdíjbizottság jelenti, hogy az orsz. ref. lelkeszi nyugdíj és gyámintézet pénzkezejének 1913. évi számadását megvizsgálva, rendbe levőllőnek, okmányokkal kellően igazoltnak találta s ennélfogva Zsigmond Ferenc pénzkezelőnek a felmentvény megadását javasolta, végül a számvizsgálással felmerült költségeket: 29 kor. 30 fillérben megállapította.

Egyházmegyénk közgyűlése a nyug-

dijbizottság jelentését tudomásul veszi s a számvizsgálat folytán felmerült 29 kor. 30 fill.-ben megállapított költségeket a közig. pénztárból kiutalványozza.

33. szám. Az egyházmegye közalapi végrehajtó bizottsága jelenti, hogy a közalap 1913. évi számadását megvizsgálta, számszerűleg helyesnek, okmányilag kellően igazoltnak találta, ezért Konrád Géza pénzkezelőnek a felmentvény megadását a konvent előtt javaslatba hozta, a számvizsgálattal felmerült posta, napi és fuvar-dijköltségeket 29 kor. 60 fillérben állapította meg.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s a számvizsgálattal felmerült 29 kor. 60 fillérben megállapított költségeket a közigazgatási pénztárból kiutalványozza.

34 szám. Az egyházmegye közalapi végrehajtó bizottsága tekintettel arra, hogy olyan egyházak is, melyek adósegélyben részesülnek, közalapi járulékaikat rendes időben be nem küldik s emiatt késedelmi kamattal vannak megterhelve. Felkéri az egyhmegyei közgyűlést, hogy utasítsa a közig. pénztárnokot, mint közalapi pénzkezelőt, hogy a hozzá beutalt második félévi adósegélyből az adósegélyes egyházak járulékait vonja le.

Közgyűlésünk iutasítja a közig. pénztárnokot, hogy az adósegélyt élvező egyházak közalapi járulékait a második félévi adósegélyből vonja le.

35. szám. Számvevősegi jelentés a tanítósegély egyesületi pénztár 1913. évi számadásának felülvizsgálásáról.

A számvevői jelentést, mely szerint az egyházmegyei tanítósegélyegyesület pénztárának 1913. évi számadása 348 kor. 83 fill. bevétellel, ugyanannyi kiadással, 3659 kor. 19 fill. tőkével és 121 kor. 79 fill. szaporulással helyesnek és okmányolt-nak találtatott, az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi. Miután azonban a múlt évi 3534 kor. 40 fill. tőke mellett mind-össze 24 kor. 87 fill. kamatot vesz be:

valószínű, hogy a takarékbetétből kivett 263 kor. 56 fill. is kamat. Utasítja azért közgyűlésünk a pénzkezelőt, hogy jövőre a betéti kamatokat is tegye bevételbe, hogy a számadás így világosabb legyen.

36. szám. A számvevőszék jelentése a tanítótestületi közpénztár 1913. évi számadásának felülvizsgálásáról:

A számvevői jelentést, mely szerint az egyházmegyei tanítótestület közpénztárának számadása 914 K. 04 f. bevétellel, 912 K. 96 f. kiadással és 1 K. 08 f. maradvánnyal rendbelevőnek találtatott, a közgyűlés tudomásul veszi.

37. szám. A számvevőszék jelentése a tanítógyámolda 1913. évi számadásának megvizsgálásáról.

Közgyűlésünk a számvevőszék jelentését, mely szerint a „tanító gyámolda” 1913. évi számadását megvizsgálta s 9946 K. 97 f. bevétellel, 8858 K. 31 f. kiadással, 1088 K. 68 f. pénztári maradvánnyal 25190 K. 48 f. vagyonnal, 399 K. 81 f. szaporodással számszerűleg helyesnek, okmányokkal is igazoltnak találta, tudomásul veszi.

Ezzel kapcsolatban felhívja közgyűlésünk a „tanítógyámolda” pénztárosát, hogy Költő Gyula 2371 koronás kötvényét, melyre törlesztés évek óta nem történt s amely összeg biztosítva nincs, megfelelő kezelekkel vagy betáblázással biztosítsa s erről a számvevőszék elnökségéhez f. évi május 15-ig jelentsen.

38. szám. Számvevő jelentés az egyházmegyei közig. pénztár és vele kapcsolatosan kezelt egyházmegyei alapok és alapítványok számadásainak megvizsgálásáról.

Közgyűlésünk a számvevőszék jelentését, mely szerint az egyházmegyei közig. pénztár és a vele kapcsolatban kezelt alapok és alapítványok 1913. évi számadását megvizsgálta és:

I. Közigazgatási pénztárnál:

88008	kor.	77	fill.	bevétellel
87568	"	42	"	kiadással
440	"	35	"	pzt. maradvánnyal
20015	"	20	"	vagyonnal
182	"	64	"	gyarapodással;

II. Tűzbiztosítási pénztárnál:

240	kor.	42	fill.	bevétellel
240	"	47	"	kiadással
				és semmi maradvánnyal
1419	kor.	08	fill.	vagyonnal
114	"	08	"	szaporodással;

III. Fugyivásárhelyi ref. iskola alapnál:

2547	kor.	38	fill.	bevétellel
2547	"	38	"	kiadással
569	"	20	"	vagyonnal
1232	"	90	"	apadással;

IV. Révi missiói alapnál:

310	kor.	96	fill.	bevétellel
355	"	66	"	kiadással
5	"	30	"	készpénzzel
1994	"	90	"	vagyonnal;

V. Egyházmegyei könyvtárnál:

184	kor.	44	fill.	bevétellel
184	"	44	"	kiadással
2491	"	40	"	vagyonnal
144	"	14	"	szaporodással

VI. Zsákai lelkeszi jövedelmi alapnál:

1086	kor.	10	fill.	bevételel
1083	"	64	"	kiadással
2	kor.	46	fill.	készpénzzel
4840	"			változatlan vagyonnal;

VII. *Nagytótfalui alapnál:*

4405	kor.	72	fill.	bevétellel
3403	"	62		kiadással
1002	"	10	"	kp. maradvánnyal
17561	"	52	"	vagyonnal
1055	"	45	"	szaporodással;

VIII. *Imre Sándor alapnál:*

667	kor.	—	fill.	bevétellel
667	"	—	"	kiadással
4429	"	20	"	vagyonnal
14	"	40	"	szaporodással;

IX. *Lelkészi temetkezési pénztárnál:*

218	kor.	48	fill.	bevétellel
218	"	48	"	kiadással
710	"	02	"	vagyonnal
84	"	08	"	növekedéssel;

X. *Egyházmegyei lelkészegyesületnél:*

97	kor.	70	fill.	bevétellel
97	"	70	"	kiadással
152	"	—	"	vagyonnal
10	"	20	"	növekedéssel;

XI. *Váradlesi Pálinkás alapnál:*

1800 kor. vagyonnal;

XII. *Tatarosi perselypénz:*

89 kor. 70 fillér vagyonnal;

XIII. *Bartos jákóhodosi egyházi alapnál:*

81	kor.	80	fill.	bevétellel
81	"	80	"	kiadással
1090	"	—	"	vagyonnal;

XIV. *Bartos jákóhodosi iskolai alapnál:*

81	kor.	80	fill.	bevéttel
81	"	80	"	kiadással
1009	"	—	"	vagyonnal;

XV. *Radnóthi alapnál;*

13	kor.	68	fill.	bevéttel
13	"	68	"	kiadással
150	"	—	"	változatl. vagyonnal.

XVI. *Fráter-Sisári alapnál:*

9	kor.	10	fill.	bevéttel
9	"	10	"	kiadással;
100	"	—	"	változatl. vagyon.

XVII. *Kálvineum pénztárnál:*

841	kor.	50	fill.	bevéttel
841	"	50	"	kiadással
2005	"	—	"	vagyonnal
841	"	50	"	emelkedéssel szám-
szerüleg helyesnek, okmányokkal igazolt-				
nak találta, tudomásul veszi s Konrád				
Géza kezelő pénztárnoknak a szokásos				
felmentést megadja.				

39. szám. A számvevőszék jelentése az egyhalmgyei közigazgatási pénztárba kezelt siteri egyházi alapok 1913. évi számadásának megvizsgálásáról.

Közgyűlésünk tudomásul veszi a számvevőszék jelentését, mely szerint a siteri egyház alapítványainak 1913. évi számadása megvizsgáltatott és 10417 kor. 43 fill. tőke vagyonnal 252 kor. 46 fill. gyarapodással számszerűleg helyesnek és okmányoltnak találtatott, ennél fogva Konrád Géza kezelő pénztárnoknak a szokásos óvással a felmentvényt megadja

40. szám. Számvevőszéki jelentés az egyházak 1913. évi számadásainak megvizsgálásáról, mely szerint:

Sorszám	Az egyházak nevei	Bevétel		Kiadás		Pénz-készlet	
		K	f	K	f	K	f
1	Ártánd	7590	76	7590	76	—	—
2	Berettyószentmárton	6784	77	6784	77	—	—
3	Bihar	19463	44	18372	47	1090	97
4	Biharkeresztes	12624	46	12213	67	410	79
5	Biharpüspöki	15134	60	13794	31	1340	29
6	Biharszentjános	8795	—	8166	10	628	90
7	Bojt	20482	10	19439	05	1043	05
8	Bors	7389	04	7040	79	348	25
9	Csökmő	16195	31	15167	42	1027	89
10	Darvas	5618	41	5290	37	328	04
11	Élesd	6236	95	6136	10	100	85
12	Fugyi	2762	53	2757	35	5	18
13	Fugyivásárhely	3345	11	3345	11	—	—
14	Furta	8507	22	8500	14	7	08
15	Hegyközcsetár	5649	65	5505	68	143	97
16	Hegyközpályi	5577	20	5577	20	—	—
17	Hegyközkovácsi	3536	06	3488	76	563	63
18	Hegyközsáldobágy	4504	46	4054	51	449	95
19	Hegyközüjlak	4955	66	4785	54	170	12
20	Jákóhodos	6067	89	6048	90	18	99
21	Kismarja	8775	09	8512	01	263	08
22	Kisszántó	10843	33	9942	47	900	86
23	Köröskisjenő	3982	26	3825	11	157	15
24	Mezőtelegd	6400	19	5857	11	543	08
25	Mezőtelki	4982	09	4440	89	541	20
26	Nagykakucs	3726	25	2996	81	729	44
27	Nagykereki	9493	86	7757	79	1736	07
28	Nagyszántó	3592	33	3509	85	82	48
29	Nagyvárad	53787	87	50725	19	3062	63
30	Nyüved	7744	56	7031	51	713	05
31	Örvénd	8353	05	7368	96	984	09
32	Paptamási	9920	99	9459	92	461	07
33	Pelbárhida	3592	74	3552	75	39	99
34	Pósalaka	4863	55	4314	99	548	56
35	Pusztajlak	5637	96	5604	—	33	96
36	Rév	2545	93	2545	93	—	—
37	Sitr	4655	18	4436	11	219	07
38	Szalárd	6308	30	5669	91	640	36
39	Told	7791	22	7211	86	572	36
40	Váncsod	6910	67	6227	04	683	63
41	Zsáka	14704	57	13764	88	939	69
42	Váradles	4602	47	4602	47	—	—

Az egyhmegyei közgyűlés a számvevőszék alapján minden észrevétel nélkül jóváhagyja: Ártánd, Berettyószentmárton, Biharkeresztes, Biharszentjános, Bojt, Bors, Csökmő, Darvas, Élesd, Fugyi, Fugyivásárhely, Furta, Csatár, Hegyközpályi, Hegyközszáldobágy, Kismarja, Kisszántó, Köröskisjenő, Mezőtelegd, Mezőtelki, Nagykakucs, Nagykereki, Nagyvárad, Nyüved, Örvénd, Paptamási, Pelbárhida, Pósalaka, Pusztajlak, Rév, Szalárd, Váncsod, Váradless, Zsáka egyházak számadásait.

A pusztatoldi, hegyközujlaki és bihari egyházak számadásait pedig további intézkedés végett esperesnek adja ki.

41. szám. Számvevői jelentés a biharkeresztesi „Jámbor“-féle alapítvány 1913. évi számadásának megvizsgálásáról.

A számvevői jelentést, mely szerint a „Jámbor-féle“ alap 1913. évi számadása megvizsgáltatott és 22841 kor. 13 fill. bevétellel 1074 kor. 74 fill. kiadással, 21766 kor. 86 fill. növekedéssel rendben levőnek találtatott közgyűlésünk tudomásul veszi s a kezeléssel megbízott Szigethy Elek lelkésznek a felmentvényt megadja.

Ezzel kapcsolatban kimondja közgyűlésünk, hogy a 2176 kor. 39 fillért kitevő alapítványt a következő takarékpénztárba tartozik a pénzkezelő elhelyezni: A biharkeresztesi takarékpénztárban marad 1766 kor. 39 fill. A 20,000 koronát pedig egyentő arányban a Nagyvárad-i takarékpénztár, a Nagyvárad-i Hitelbank R-T. Nagyvárad-i Gazdasági és Iparbank, Egyesült biharmegyei és kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztárnál köteles elhelyezni.

Mihezképest felhívja az alapítvány kezelőjét, hogy a betétet fölmondván, a pénz to-

siter
és r

nátu
szá

cs:
sé:

vábbi elhelyezését az Egyházmegye határozatának megfelelően eszközölje.

42. szám. A számvevőszék elnöke jelenti, hogy a siteri egyház 1912 évi magtárszámadását megvizsgálta és rendben találta.

Községülésünk a jelentést tudomásul veszi s ennek alapján a siteri egyház 1912. évi magtári számadását jóváhagyja.

43. szám. A nagyvárad ref. tanítónőképző és internátus igazgatótanácsának jelentése az intézet 1913. évi számadásának megvizsgálásáról.

Községülésünk tudomásul veszi a nagyvárad ref. tanítónőképző és internátus igazgatótanácsának azt a jzökönyi megállapítását, mely szerint az intézet 1913. évi számadása megvizsgáltatott és

a) az internátus házi pénztáránál: 46416 kor. bevétellel, 35705 kor. 14 fill. kiadással, 10710 kor. 86 fill. maradvánnyal,

b) az internátus pénztáránál 49180 kor. 77 fill. bevétellel 19959 kor. 25 fill. kiadással, 29221 kor. 52 fill. maradvánnyal, 9006 kor. 76 fill. alapítványi tőkével,

c) a képzőintézetnél: 47227 kor. 79 fill. bevétellel 47730 kor. 07 fill. kiadással, 502 kor. 28 fill. tulkiadással, 4630 kor. 06 fill. alapítványi tőkével — rendben levőnek találtatott s ugy özv. Bögös Lajosné internátusi igazgatónőnek mint Füredy László pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

44. szám. A tanítónőképző intézet igazgató tanácsának jegyzőkönyve a tanítónőképző 1914. évi költségelőirányzatának megállapítása tárgyában.

Az egyházm. közgyűlés a tanítónőképző intézet 1914. évi költségelőirányzatát, mely szerint a szükséglet 46891 kor. 92 fill. fedezet 42965 koronában irányoztatott elő s a fedezetlen hiány 3926 kor. 92 fillérben állapított meg, elfogadja s a következő záradékkal: „Tárgyaltatott és

elfogadtatott az egyházmegyei közgyűlés 1914. évi április hó 17-én tartott ülésben“ ellátja.

Ezzel kapcsolatban szükségesnek látja közgyűlésünk, hogy a költségvetés egyensúlyának biztosítása végett az érmeleki és nagyszalontai egyházmegyék évi segélyöket a bihari egyházmegye által évenként 1500 koronában megállapítható segély mérvéig már erre az évre annál inkább felemeljék, mert különben az intézet háztartása körül kétségtelen zavarok és nehézségek fognak felmerülni.

45. szám. A számvevőszék jelenti, hogy a 116—913. sz. egyházmegyei határozatnak megfelelően az újabban betérjesztett vagyonleltárakat megvizsgálta s a kifogástalannak találtakat az esperes jóváhagyta; a fugyii, hegyközkovácsii és hegyközpályii egyházak vagyonleltárainak felülvizsgálása még mindig folyamatban van.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi.

46. szám. Egyházmegyei ügyész a közgyűlés 157—1913. sz. határozatának megfelelően betérjeszti véleményét a váncsodi egyház presbyteriumának Debreczen sz. kir. város muzeuma részére megőrzés végett átadott urasztali felszerelések tárgyában.

Közgyűlésünk az ügyészi vélemény alapján nem kifogásolja ugyan a váncsodi presbyterium azon intézkedését, hogy használatban nem levő urasztali felszereléseit megőrzés, illetve nyilvános tanulmányozás végett Debreczen sz. kir. város muzeumának átadta, de utasítja nevezett egyház presbyteriumát, hogy Debreczen városától határozott elismervényt szerezzen be arról, hogy a váncsodi egyház az átadott ingóságok tulajdonjogát magának fenntartotta, azoknak épségben léteért Debreczen város anyagi felelősséget vállal s kívánságra azokat bármikor visszaszolgáltatja.

47. szám. A pelbárthidai Radnóthy-féle alapítvány ügyében egyházmegyei pénztárnok jelentése az alapítvány vagyoni kérdésében.

Miután az egyházmegyei pénztárnok jelentése szerint az egyházmegye közigazgatási pénztára 1861-ben ezen alapítvány vagyona fejében 168 koronát vett át, az alapítvány mai vagyona viszont csak 150 kor. s meg nem állapítható, hogy a hiány hogyan és mikor állott elő, az egyházmegye mint vagyonkezelő, a hiánynak pótlását magára nézve kötelezőnek ismeri el s utasítja a közigazgatási pénztárt, hogy 18 koronát az alapítvány vagyonába utaljon át. Az egyházközség azon kérelmét, hogy az alapítvány az egyház kezelésében engedtesse át, az egyházmegye jelenleg nem teljesíti.

48. szám. A kisszántói egyház az iskolaépület felülvizsgálatáról felvett jegyzőkönyvet beterjeszti.

Miután az építkezés a felülvizsgáló kir. mérnök jelentése szerint több tekintetben kifogás alá esik, az építkezés végrehajtását az egyházmegye közgyűlése ezuttal tudomásul még nem veszi, hanem a véleményhez képest az egyháztanácsot felhívja, hogy vállalkozótól a konstatált hibák helyrehozását 1914. évi szept. 1-ig követelje s ennek biztosítására vállalkozó keresetéből 1000 koronát tartson vissza, gondoskodjék továbbá arról, hogy a lakás és iskola közötti folyosó pótlólag üvegfallal láttassék el s mindezeknek pontos és kifogástalan végrehajtásáról az egyházmegye legközelebbi közgyűlése elé jelentést terjesszen be.

49. szám. Olvastatott a révi missiói lelkész 1913 évi harmadik és negyedik évnegyedi s az 1914. évi első évnegyedi jelentése.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi,

50. szám. Olvastatott a váradlessi missiói lelkész 1913. évi harmadik és negyedik s az 1914. évi első évnegyedi jelentése.

Egyházmegyei közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi

51. szám. Olvastatott a révi és váradlesi missiói lelkésznek 1913. évi általános jelentése.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s az egyházkerületre felterjeszti.

A révi lelkész azon kérését, hogy lelkészi fizetéséből a missiói segély számitassék le s a mutatkozó hiány kongrua segélylyel leendő pótlását a főtiszteletű konvent a nagyméltóságu vallás és közoktatásügyi minister urnál kieszközölni méltóztassék — pártolólág terjeszti fel közgyűlésünk.

52. szám. Olvastatott a révi és váradlesi lelkészek jelentése a 221/3. p. 1913. konventi határozat alapján a vallástanítás intensivebbé tétele tárgyában.

Mivel az egyházmegyék felterjesztése alapján az egyházkerületi közgyűlés 117 - 1913. sz. határozatával az e tárgyban készült kimutatásokat s konkrét javaslatot elfogadta s a konventre felterjesztette s 498—1913. sz. határozatában a lenti szánu határozatot fenntartotta: egyházmegyénk újabb munkálat felterjesztését szükségesnek nem látja

53. szám. Olvastatott a 122—1913. sz. egyhkerületi határozat, mely a bihari egyházmegyét fölhivja, hogy a Tataroson tervelt missiói szervezkedési munkálatot indítsa meg s tegyen jelentést.

A missiói bizottság jelenti, hogy a szervezés folyamatba tétetett, azonban azt a tervezett missió minden pontján technikai okokból még végrehajtani nem lehetett, ugylátszik azonban, hogy rövid idő alatt a szervezés keresztül vihető lesz.

Ezzel kapcsolatban beterjeszti a bi-

zottság a vonatkozó jegyzőkönyveket, hogy eltérőleg a 33—903. sz. e. m. határozattól az almásfegyverniek azt kérték, hogy a szalárdi anyaegyházhoz filiáltassanak. Az idevonatkozó határozatok jóváhagyásával a nevezett filiának Szalárdhoz csatolását kimondani méltóztassék.

Tekintettel erre, méltóztassék az esperesnek felhatalmazást adni, hogy addig is a míg az egyházszerzés megtörténik, a hivek lelki gondozását az eddigi gyakorlatnak megfelelően a nagytótfalui alap terhére elláttassa s a szórványok után kivett közalapi járulékokat szintén a nagytótfalui alap terhére állapítsa meg.

54. szám. Az egyházmegyei lelkészegyesület felterjesztésére

közgyűlésünk kimondja, hogy a Kálvineum javára az egyházmegyei pénztárból eddig folyósított, de mostanig az egyházmegyei közpénztárban külön cím alatt tőkésített összegeket a Kálvineum pénztárába utalja át; jövőre nézve pedig az évi segélyt minden év december hó 31. napjáig ugyanoda folyósítja.

55. szám. A lelkész egyesület felterjesztése kapcsán tisztelettel keresi meg közgyűlésünk a főtiszteletű konventet az iránt, hogy az özvegyek gyámdíját lehetőség szerint emelni méltóztassék; kérvén e határozatához az egyházker. közgyűlés pártolását.

56. szám. Lelkészegyesület fölterjesztésére tisztelettel keresi meg közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlést arra nézve, hogy az ismétlő iskola tantervét, tanítási idejét a tanórák számát és tankönyveit sürgősen állapítsa meg.

57. szám. A lelkészegyesület felterjesztése kapcsán tisztelettel keresi meg közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlést arra nézve,

hogy a „Népisk. Szerv. 77. §-a ezen rendelkezésének: a „konfirmálás az iskolai év végén, a közvizsgákat közvetlen megelőzőleg történjék“ hatályon kívül helyezésével a konfirmálás idejét áldozó csütörtökre állítsa vissza.

Azok az okok ugyanis, amelyek egyházkerületünket arra kényszerítették, hogy e kontfirmálást a közviszonyokkal hozza kapcsolatba, az 1913. évi XXVII. t.-c. rendelkezéseivel teljesen megszűntek.

Arra pedig, hogy a fejlődő lelket megragadjuk, szent hitünkben megerősítsük, anyaszentegyházunkhoz fűzzük s ezzel együtt a környezet keresztyéni érzületét öntudatosabbá, mélyebbé tegyük s az egyházas buzgóságot neveljük, sokkal alkalmasabbak az áldozócsütörtök és azt követő ünnepnapok áldott hangulata.

58. szám. Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet közgyűlése tudomás végett felterjeszti az 1913. évi megvizsgált és jóváhagyott gyámintézeti számadást, mely szerint:

Bevétel: 13489 kor. 90 fill.

Kiadás: 15728 „ 31 „

Tulkiadás 1735 „

Vagyon 1913. decz. 31-én 154,908 kor; tényleges apadás 153 kor. 41 fill.

Közgyűlésünk a számadást tudomásul veszi.

59. szám. Az élesdi reform. egyház kérelme istálló építésének, az ehez szükséges kölcsön felvételének, s a fedezet céljából rendkívüli adó kivethetésének engedélyezése tárgyában.

Az élesdi reform. egyház 1914. év március hó 21-én II sz. alatt kelt presbyteri, valamint március hó 29-én II. szám alatt hozott egyházi közgyűlési határozatait, melyekkel kimondotta, hogy a lelkész udvarára a régi s már összedült

istálló helyett a csatolt terv és költségvetés szerint 1698. kor. 78 fillér előirányzati költség keretén belül új istállót épített, e munkálatot Kovács András élesdi, mint legelőnyösebb ajánlatot tevő építőiparosnak vállalatba adja,

továbbá az 1914 március hó 21-én IV. szám alatt hozott presbyteri és hason számú egyházközségi határozatait, — melyekkel elhatározta, hogy az építés céljaira, — legkésőbb három évi visszafizetés kötelezettsége mellett 1000 koronát 6⁰/₁₀₀-os kamat mellett, az „egyházfenntartási alap”-ból, 600 - 800 koronát pedig váltóra az élesdi takarékpénztárból kölcsön vesz fel,

végül a fentebb jelzett időben III. szám alatt hozott presbyteri és egyházközségi határozatait, melyekkel kimondotta, hogy a felveendő kölcsön visszafizetése céljából az 1914. évtől kezdődőleg három évre az egyháztagok négy osztályba sorozásával az eddigi személy és vagyonadó 35⁰/₁₀₀-át rendkívüli építési adó címén kivetí,

az egyházmegyei közgyűlés az egyh. l. t.-c. 15. §-a alapján, ezennel jóváhagyja a ehez képest a tervezett istálló építését, a megállapított feltételek szerint a kölcsön felvételét s ennek fedezése céljából három évre a rendkívüli adó kivetését engedélyezi, a Kovács András vállalkozóval kötött szerződést a következő záradékkal u. m. „Tárgyaltatott és jóváhagyatott a bihari reform. egyházmegye 1914. évi április hó 17-én tartott ülésében” — ellátni rendeli.

E határozat a kölcsönt engedélyező részében további jóváhagyás végett az egyházkerülethez terjesztetik fel.

60. szám. A hegyközcsatári egyház a tanítói lakások és fiu iskola építésére vonatkozólag az árlejtés megtarthatására engedélyt kér

Jóllehet az egyházmegye közgyűlése 1913 évi 157. számú határozatával kikötötte, hogy a hkcsatári egyház a tanítói lakások és fiu iskola építéséhez csakis az esetben kezdhet hozzá, ha a kért 8000 korona tőke segély folyósított, s utasította az egyház presbytériumát, hogy az építkezéshez szükséges fedezet biztosítása után tartson csak az említett építkezési munkálatokra árlejtést, — s így e határozat szerint, miután az egyház csak 6000 korona tőkesegélyt nyert, az árlejtés megtartható nem volna, — mégis, mivel az árlejtés során az előirányzati összegből engedmény várható, ezenkívül a fi és leány tanítói lakásnál bádoffedél helyett cseréptető alkalmazása folytán jelentékeny megtakarításra is lehet kilátás, ennél fogva az egyházmegye közgyűlése az előlídezett határozatától eltérőleg megadja az engedélyt a hegyközcsatári egyháznak, hogy a szándékolt és fentebb körülírt építkezésekre az árlejtést már is megtarthassa és pedig annyival is inkább, mert az egyházközség alapjaiból felvenni szándékolt kölcsönnel az építkezés még hiányzó költsége fedezhetőnek mutatkozik és mert indokolt az egyház azon kérelme, hogy a felveendő kölcsön és ennek fedezete kérdésében a határozatot akkorra halassza, amikor az árlejtés megtartása után a tényleges szükséglet megállapítható lesz.

Felhívja azonban az egyházmegye újból a hegyközcsatári egyházat, hogy az árlejtés eredményét a presbytériumban tárgyalassa, vállalkozóval kössön szerződés s azt jóváhagyás céljából mutassa be. Az árlejtés eredménye szerint szüksé-

gesnek mutatkozó kölcsön felvétele s ennek fedezése céljából a rendkívüli adó kivetése ügyében szabályszerűen határozzon, a rendkívüli adót — miután az elvben a 157—1913. sz. egyházmegyei közgyűlési határozattal engedélyeztetett — a III. t.-c. 16. §-ában előirt osztályba sorozással megállapítandó adókulcs alapján vesse ki, tárgyalassa, s megerősítés céljából terjessze fel.

61. szám. A hegyközpályi reform. egyház kérelme a lelkészlak építésének engedélyezése, az e célra már felvett kölcsönök jóváhagyása, s az építkezésről betervezett számadásának helybenhagyása tárgyában.

Ámbár a hegyközpályi ref. egyház a lelkészlak felülvizsgált építési terveitől eltért, mégis mivel a megváltoztatott tervek szerinti építkezést az államépítészeti hivatal szakértő közege az 1913. év december hó 16-án felvett felülvizsgálati jegyzőkönyvi tanúsága szerint megfelelőeknek találta, — és mert a lelkész folyó év március hó 19-én 152—1913. sz. a. kelt jelentése szerint a módosított tervek szerinti építkezésnél az eredeti költségelőirányzattal szemben lényeges megtakarítás éretett el, — ennél fogva a már fogatott építkezéshez az egyházmegye a maga hozzájárulását utólagosan megadja. Felhívja azonban a hegyközpályi egyházat, hogy az építkezés felülvizsgálatáról szóló jegyzőkönyvben részletesen felsorolt hiányokat pótolta, ennek költségeit számadásába foglalja be, s az egész építkezésről szóló leszámolását együttesen felülvizsgálat végett ide mutassa be.

Az építkezés költségeinek fedezése céljából szükséges kölcsönök felvételét az egyházmegye engedélyezi, s ehhez képest a Bácsy Gyuláné szül. Bak Irmától 1914. január 1-től minden év július 1-én ese-

dékes 5 százalékos kamat fizetési kötelezettsége mellett s egy évi telmondási határidőre felvett 2835 korona kölcsönt az 1914. év március hó 15-én 19. szám alatt a törvényszerű alakiságok mellett hozott presbyteri, valamint március hó 29-én 5. szám alatt kelt egyházközségi közgyűlési határozatokkal együtt ezennel jóváhagyja, az e kölcsön felvételéről kiállított kötelezvényt, a következő záradékkal: „tárgyaltatott s az egyh. l. t-c. 56. §-ának k) pontja alapján jóváhagyatott a bihari ref. egyházmegye 1914. év április hó 17-én tartott ülésében“ — ellátni rendeli.

Ugyszintén jóváhagyja az egyházmegye a hegyközpályi egyház 1913. év szeptember hó 14-én 8. szám alatt a törvényszerű alakiságok betartásával hozott határozatát is, s ehhezképest az egyház közszükségleti alapjából 892 korona 30 fillérnek, az iskolai pénztárból 396 korona 63 fillérnek, a szegény alaphól 311 korona 57 fillérnek, összesen tehát 1600 korona 50 fillérnek a lelkészlak építési költségeire 5 százalékos kamatfizetési kötelezettsége mellett való kölcsönvételét ezennel engedélyezi.

Tudomásul veszi ugyan az egyházmegye, hogy a szóbanforgó célra ilykép felvett összesen 4432 korona 87 fillér kölcsön évi kamat és törlesztési összegének fedezetére az u. n. „Gátlaposa“ föld jövedelme jelöltetett ki, — minthogy azonban e föld átlagosan 300 koronára becsült évi jövedelme az évi kölcsön kamatokat alig haladja túl, s így kölcsön törlesztés tisztán e jövedelemre való utalással meg nem engedhető hosszú időre tolatnék ki, ennélfogva szüksége merül fel annak, hogy az egyház a nagyobb mérvű törlesztésről gondoskodjék. Felhívja azért

az egyházmegye a hegyközpályi egyházat, hogy abban az esetben, ha egyéb jövedelmi forrásai igénybe vehetők nem volnának, a külön határozattal megállapítandó nagyobb résztörlesztési összegek fedezetéről az iskola építésből folyólag amugy is elkerülhetetlen rendkívüli adózás kereteiben gondoskodják. — E rendkívüli adó behozatala iránt az iskola építési költségeinek iedezetével kapcsolatban az E. T. III. t.-cikkben előirt alakiságok szerint lesz határozat hozandó, az osztályonkénti kivetés terve elkészítendő s az ily módon felszerelt és kiegészített iratok jóváhagyás végett ide lesznek beterjesztendőek.

Minthogy pedig az egyháztagok által megajánlott adományokról szóló kimutató tanúsága szerint ez év január hó 1-én még 1032 korona volt befizetetlen, pedig ez összegre a beterjesztett számadások tanúsága szerint az egyháznak tekintve, hogy az építkezési költségekből 812 kor. 12 fillér fedezetlen, halaszthatatlan szükség van, — ennél fogva utasítja az egyházmegye a hegyközpályi egyház presbiteriumát, hogy a megajánlott s még be nem fizetett adományok behajtása iránt felelősség mellett intézkedjék, s a behajtás eredményéről szóló számadását felülvizsgálat végett az espereshez oly időben terjessze be, hogy az még az év őszén tartandó közgyűlésen tárgyalható legyen. Kiemeli az egyházmegye, hogy az utólagos jóváhagyás dacára az ez ügyből eredő mindennemű felelősség az egyház azon közegeit terheli, a kik az egyházmegye jóváhagyásának elnyerése előtt az építkezést s az ezzel kapcsolatos intézkedéseket foganatosították.

E határozat a kölcsönt engedélyező részében leendő jóváhagyás céljából az I.

t.-c. 67. §. m) és o) pontjai értelmében az egyházkerülethez felterjesztetik.

62. szám. A kisszántói egyház kérelme a lelkészlak avításának engedélyezése tárgyában.

A kisszántói egyház 1914. év március hó 27-én 26. és 27. szám alatt kelt presbyteri, valamint a március hó 29-én VII. szám alatt kelt egyházközségi közgyűlési határozatait, melyekkel kimondotta, hogy a lelkészlakot 3850 korona költséggel kijavíttatja, a tőkesegélyből rendelkezésre álló 3650 koronához még hiányzó 200 koronát a lelkészlak régi tetőjének, ócskaajtó és ablakának árából fedezi, — a lelkészlak átjavítási munkálatait Kató István és fia kismarjai lakosoknak, mint legelőnyösebb ajánlattevőnek adja vállalatba, s velők 3850 korona vállalati árral a szerződést megkötöti: az egyházmegyei közgyűlés, miután a felülvizsgáló szakértő jelentése szerint a vállalati főösszeg jelentékenyen túl van számítva, — ezuttal jóvá nem hagyhatja, felhatalmazza azonban az elnökséget, hogy amennyiben az egyház a szakértő aggályait eloszlatni tudja, úgy az egyházmegyei közgyűlés nevében és megbízásából az idézett határozatokat hagyja jóvá, a szóban forgó kijavítási munkálatokat engedélyezze s a Kató István és fia kismarjai vállalkozókkal kötött szerződést jóváhagyó záradékkal elláthassa

63. szám. A zsákai reform. egyház kérelme új iskola építés, egy tanterem átalakítás, 8000 korona építési kölcsön felvétel, e célra rendkívüli adó kivetés, s végül új tanítói állás szervezés s díjlevelének jóváhagyása tárgyában.

A zsákai reform. egyház 1913. év december hó 1-én 63, 64 és 65. számok alatt kelt presbyteri, valamint 1913. év

december hó 5-én 2. és 3. számú egyházközségi határozatait, melyekkel kimondotta, hogy

a) a leányiskola tantermét a törvényes követelményeknek megfelelőleg átalakíttatja;

b) a becsatolt s az államépítészeti hivatal által ielülvizsgált, s kivitelre alkalmasnak talált terv és költségvetés szerint a II-ik vegyes osztály számára egy IV-ik iskolatermet építtet;

c) az építési munkálatokra nyilvános árlejtést tart;

d) a költségek fedezése céljából 8000 korona kölcsönt vesz fel olyképen, hogy a nyerendő államsegély teljes egészében az építési kölcsön törlesztésére fog fordíttatni,

e) a kölcsön kamatainak fizethetése, s a tőke letörlesztése céljából az adóköteles egyháztagek huszonegy osztályba sorozásával a részletesen felsorolt összegek szerint rendkívüli adót vet ki; s végül

a felállított új osztály ellátására egy IV-ik tanítói állást szervez, melynek javadalmazását az egyház terhére 100 korona készpénz fizetésben és 250 korona lakbérben állapítja meg, a fizetéskiegészítésre pedig államsegélyt kér:

az egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy az új iskola felállítása közszükséget képez, s az ennek folytán felmerülő költségek fedezete szabályszerűen elhatározott, — az I. t.-cikk 15. §-a alapján ezennel jóváhagyja, ehez képest az iskola építést, 8000 korona építési kölcsön felvételét, s az elhatározott módon a rendkívüli adó kivetését engedélyezi, a tanítói állás szervezését, s a fizetésről szóló díjlevelet megerősíti, felhívja azonban a zsákai egyházat, hogy az építési

munkálatokra megtartott árlejtésen legelőnyösebb ajánlattevővel kössön szerződést s azt jóváhagyás végett az elnökséghez mutassa be, ugyszintén terjessze fel annak idején azon határozatát is jóváhagyás végett, amelyet a beszerzendő kölcsönajánlat valamelyikének elfogadása ügyében hozni fog s ennek kapcsán záradékolás végett mutassa be a kölcsön kötelezvényt is.

E határozat további jóváhagyás végett az egyházkerülethez terjesztetik fel.

64. szám. Az élesdi reform. egyház iskola és templom építés céljaira 1907., 1908. és 1909. években felvett kölcsöneihez az egyházmegye utólagos jóváhagyását kéri.

Mielőtt az egyházmegyei közgyűlés az I. t.-c. 56. §-ának b) pontja alapján az élesdi egyház iskola és templomépítés céljaira fentebb megjelölt években felvett kölcsönének utólagos jóváhagyása kérdésében érdemileg határozna, — felhívja a nevezett egyházközség presbyteriumát, hogy

1. részletesen indokolja, mi oknál fogva állott elő a sürgősség, a mely a kölcsön felvételét a törvényszerű felsőbb jóváhagyás elnyerése előtt halaszthatatlannul szükségessé tette,

2. a részletes számadások bemutatása mellett jelentse be, hogy az iskola és templomépítés minő költséget igényelt, az építési költség miből fedeztetett, a felvett s eredetileg 5443 koronát kitevő kölcsön egészében ez építési költség fedezetére fordított-e, amennyiben nem, a fennmaradó részösszeg minő célra használtatott fel?

3. az eredetileg 4800, — 1039 és 175 koronás váltó kölcsöneit az egyház hol és minő százalékos kamattal vette fel?

A ma beterjesztett presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatok, az e kérdő pontokra felvilágosítást nyújtó iratokkal kiegészítve, az egyházmegyei közgyűléshez újból beterjesztendők lesznek.

65. szám. A hegyközpályi református egyház volt tanítója fizetésének kiegyenlítésére felvett 600 koronás függő kölcsönéhez az egyházmegye jóváhagyását kéri.

Az egyházmegye tudomásul veszi ugyan, hogy a hegyközpályi reform. egyház volt tanítója fizetésének teljes kiegyenlítésére az 1913. év folyamán 600 korona függő kölcsönt vett fel, azonban mielőtt az egyh. l. t.-c. 56. §-ának k) pontja alapján az egyházközségnek 1914. március hó 15-én 18. szám alatt hozott presbyteri és a március hó 29-én hozott közgyűlési határozatait jóváhagyná, — felhívja az egyházközséget,

1. jelentse be, hogy a szóbanforgó kölcsönt hol és minő feltételek mellett vette fel,

2. jelentse, hogy a kölcsönt milyen határidőn belül és mily módon akarja le törleszteni,

3. mutassa ki a szükséges fedezetet, illetve, hogy a kölcsön visszafizetésére mily összegű adóhátrány áll a költségvetésben az egyház rendelkezésére, ennek a behajtására tett e az egyház intézkedéseket, ha igen minő eredménnyel, a behajtott összeg mire fordított, s az esetleg még fennálló hátralék behajtása folyamatban van-e?

A jóváhagyás végett beterjesztett presbyteri és egyházközségi határozatok a felvett kérdőpontokra felvilágosítást nyújtó iratokkal kiegészítve, ide újból s legalább is oly időben beterjesztendők lesznek, hogy a f. évi őszi közgyűlésen ez ügyben határozat legyen hozható.

66. szám. Bojti egyházközség kérelme az 1914. évre rendkívüli adó kivetésének engedélyezése tárgyában.

A bojti reform. egyház 1914. évi február hó 1-én 10. szám alatt kelt, illetve hozott presbyteri s március hó 29-én 2. szám alatt kelt egyházközségi közgyűlési azon határozatait, melyekkel kimondotta, hogy az 1914. évi költségvetésében a belhivatalnokok termény és szolgálmánybeli járandóságainak magasabb összeggel való megváltása, valamint tanszerek kötelező beszerzése folytán előálló fedezeti hiányának pótlására az 1914. évre a presbyteri határozatban körvonalozott osztályba sorozás és összegek szerint 985 korona rendkívüli adót vet ki, — az egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy a kivetési kulcs a fizetőképességhez arányosan megszabottnak mutatkozik, ezennel jóváhagyja s ehez képest a rendkívüli adókivetését az idézett határozatokban körvonalozott méretek szerint az egyh. III. t.-c. 16. §-a alapján az 1914. évre ezennel engedélyezi.

Felebbezés esetében e határozat az egyh. I. t.-c. 56 §-ának k) pontja alapján az egyházkerületi közgyűlésre lesz felterjesztendő.

67. szám. A csökmői reform. egyház kérelme 500 kor. kölcsön felvételének engedélyezése tárgyában.

A csökmői ref. egyház 1914. évi március 22-én 38. sz. alatt kelt presbyteri s a folyó 1914. év április hó 1-én 50. sz. alatt hozott egyházközségi határozatait, melyekkel kimondotta, hogy a helyettes tanító alkalmazása folytán felmerült 500 kor. rendkívüli kiadás fedezése céljából az egyház fenntartási alapból 5 százalékos kamat és 5 éven belül leendő visszafizetés kötelezettsége mellett 500 kor. kölcsönt vesz fel s a kamat és törlesztéshez szükséges összeget az 1915. évből kezdődőleg

kér-
gyá

ren-
lent
tár

és mindaddig, míg ennek szüksége felmerül az évi költségvetésbe beilleszti, — az egyházmegyei közgyűlés az egyh. I. t.-c. 15. §-a alapján ezennel jóváhagyja s ehhez képest kölcsön felvételét engedélyezi. — Azonban kiköti, hogy az egyház minden résztörlesztési összegek fedezéséről rendkívüli adókivetés útján gondoskodjék.

E határozat további jóváhagyás céljából az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztetik fel.

68. szám. A hegyközkovácsii reform egyházközség kérelme rendkívüli adó kivetésének engedélyezése tárgyában.

A hegyközkovácsii ref. egyház 1913. évi december hó 7-én 47. sz. a. hozott presbyteri és 13. sz. egyházközségi közgyűlési azon határozatait, melyekben kimondotta, hogy a közsükségleti alaphól 15—913. sz. egyházmegyei közgyűlési határozat alapján felvett 1336 kor. kölcsönének visszafizethetése céljából 1914. évtől kezdődőleg 5 éven át rendkívüli adót vet ki. Az egyházmegyei közgyűlés — tekintettel arra, hogy a fizetőkötelesek osztályba sorozása az egyh. III. t.-c. 13. §-a rendelkezésének megfelel, s kivetési százalék magassága a fizetőképességet nem haladja túl, ezennel jóváhagyja s a rendkívüli adókivetést az idézett határozatokban körvonalozott méretek szerint az egyh. III. t.-c. 16 §-a alapján ezennel engedélyezi.

Felebbezés esetében a határozat az egyh. I. t.-c. 56. §-ának k) pontja alapján az egyh. ker. közgyűléshez lesz felterjesztendő.

69. szám. A paptamásii ref. egyház község kérelme rendkívüli adó kivetése tárgyában s ennek kapcsán jelentése a 152—1913. sz. egyházmegyei közgyűlési határozatra.

A paptamásii ref. egyház 1913. július hó 6-án 70. és 74. sz. presbyteri, valamint augusztus hó 10-én 6. sz. egyhközségi közgyűlési határozatával kimondotta, hogy a leánytanítói lakás építési költségeihez hiányzó részösszeg, valamint a templom és torony renováltatási költségeinek fedezhetése céljából az 1914. évre az egyh. személy és vagyon adó 10 százalékát rendkívüli adó címen kivetí s ehhez az egyházmegye hozzájárulását kéri. Az egyházmegye 152—913. sz. határozatával az építkezéshez hozzájárult ugyan, utasította azonban a presbytériumot, hogy az 1500 kor. rendkívüli adót a III. t.-c. 16. §-ában előírt osztályba sorozással biztosítsa, az adókulcsot állapítsa meg, tárgyalassa és jóváhagyás céljából terjessze fel. Mutassa ki, hogy az építkezési költséghez még hiányzó 272 kor. 70 fill. s a 8000 kor. tőkesegély után 32 éven át fizetendő évi 1 százalék törlesztését 80 koronát miből fedezi?

Az egyháztanács e felhívásra meghozta 1913 november 16-án 102. sz. alatti határozatát, melylyel kimondotta, hogy az 1914. évre rendkívüli adót vet ki. E határozatot, valamint az 5—913. sz. egyh. közgyűlési határozatot az egyházmegyei közgyűlés ezennel jóváhagyja.

70. szám. A siteri egyház kérelme rendkívüli adó kivethetésének engedélyezése tárgyában.

Az egyházmegye közgyűlése helyesli a siteri egyház azon törekvését, hogy a belhivatalnoki járandóságok, valamint a tanítói nyugdíj és egyenérték kifizetésére felvett 1800 koronát kitevő tartozásának kiegyenlíthetése céljából 1914. évtől kezdve 3 évre rendkívüli adót szándékozik kivetni, mégis az e tárgyban 1914. január hó 4-én kelt 3. sz. presbyteri, valamint 2.

ren

sz. egyházközgyűlési határozatait jóvá nem hagyhatja s ennek folytán e határozatok alapján a rendkívüli adó kérelmét nem engedélyezheti, mert a fentebb idézett egyházi határozatok nem jelölik meg azon módokat, amelyek szerint az egyház a rendkívüli adót az egyháztagokra kivetni akarja; nem sorozza a fizető köteleseket osztályokba, az adókulcsot nem állapítja meg, s nem mellékel oly számadási kimutatást, amelyből a tervezett adóztatás pénzügyi eredményeit megállapítani lehetne.

Felhívja azért az egyházmegye a siteri egyházat, hogy újabb, szabályszerűen hozandó határozataival a fentebb felsorolt hiányokat pótolja s azokat a vonatkozó iratok kapcsán jóváhagyás végett ide újból terjessze fel.

71. szám. A váncsodi egyház kérelme az 1914. évre rendkívüli adó kivetésének engedélyezése tárgyában.

A váncsodi reform. egyház 1914. márc. hó 20-án 18. sz. alatt hozott presbyteri, valamint az 1914. évi márc. 22-én 2. sz. alatt kelt egyházközségi közgyűlési azon határozatait, melyekkel kimondotta, hogy a tanító szabadságolása folytán alkalmazott helyettes tanerő díjazásának kifizethetése céljából az 1914. évre nyolc osztályba sorozással 40—80 fillérig terjedő személyi s az állami adó 2 százalékanak megfelelő vagyoni rendkívüli adót vet ki — az egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy a fizetés kötelesek osztályba sorozása az egyh. III. t.-c. 13. §-a rendelkezésének megfelel s a kivétési százalék magassága a fizetőképességet nem haladja túl ezennel jóváhagyja s a rendkívüli adó kivetését az idézett határozatokban körvonalozott méretek szerint az egyh. III. t.-c. 56. §-ának k) pontja alap-

ján az egyházkerületi közgyűléshez lesz felterjeszti.

72. szám. A nagykerékii egyházközség kérelme a Debrecen Nagyváradi h. érd. vasut részére 691 m² földterület eladásának jóváhagyása tárgyában.

A nagykerékii ref. egyházközség 1914. március 15-én 2. sz. alatt névszerinti szavazással hozott azon közgyűlés határozatát, melylyel kimondotta, hogy a M. Á. V. üzletvezetőségénél a Debrecen nagyváradi h. érd. vasut részére a 668—1. h. r. sz. alatt felvett 691 □-öl területnek a) 1 kor. 20 fill., összesen 829 kor. 20 fill. ár mellett való átengedése ügyében kötött kisajátítási szerződést elfogadja. — Az egyházmegyei közgyűlés az egyh. I. t.-c 15. §. b) pontja alapján ezennel jóváhagyja s a kisajátítási szerződést a következő záradékkal: — tárgyalatott és jóváhagyatott a bihari reform egyházmegye 1914. ápr. 17-én tartott közgyűlésében — ellátni rendeli.

Kiköti azonban az egyházmegyei közgyűlés hogy az ingatlan kisajátítási ára vagy külön alapként kezeltessék, vagy ingatlan szerzésre fordíttassék A nagykerékii egyház ez ingatlan eladási ügye további jóváhagyás végett az egyházkelethez terjesztetik fel.

73. szám. A jákóhodosi egyház a 44—1913. sz. egyházmegyei határozat rendelkezésének megfelelőleg egyházi adóztatásának módosítása ügyében hozott presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatait jóváhagyás végett beterjeszti.

A jákóhodosi egyház presbytériumának 1914. január 14-én 291. sz. alatt kelt s az egyházközségi közgyűlés által 1914. január hó 17-én 294. sz. alatt szótöbbséggel jóváhagyott azon határozatát, melylyel a jelenlegi egyházi adózási alap megváltoztatásával az egyházi közteher vise-

lést olyképp állapította meg, mely szerint az állami adónak 14 százalékan felül, minden egyháztág 2 kor. személyi és 2 kor. párbér adót, özvegyek pedig ennek felét fizessék, a nagy családú szülék 4 gyermek után fejenként 15 fillért, több gyermek után 25 fill adóelengedésben részesüljenek, a külbirtokosok pedig állami adójuknak 3 százalékát fizessék az egyházmegyei közgyűlés a Debreczeni Sándor és társai jákóhodosi lakosok közbetett kérelme folytán, de meg az egyh. III. t.-c. 20. §-a alapján hivatalból felülvizsgálván, azt jóváhagyhatónak nem találja, miért is a III. t.-c. 11. §-a alapján ismételten felhívja az egyházat, hogy a már előbb idézett 44—913. sz. egyházmegyei közgyűlési határozatnak megfelelőleg adóztatását esetleg a normal adókulcs behozatalával, de mindenesetre az arányosság követelményei szerint, még a f év őszén tartandó egyházmegyei közgyűlésig annyival is inkább módosítsa s ezt jóváhagyás végett az egyházmegyei közgyűlés elé terjessze, mert ellenkező esetben egy lelkészi és egy világi tanácsbíró fog a hivatolt törvény szakasz alapján az adókulcs módosítása iránt kiadott rendelkezésnek érvényt szerezni.

Nem volt jóváhagyható a határozat, illetve az ezzel elfogadott adókivetés módosítás azért, mert az egyház a 2 kor. személyi és 2 kor. párbér adó behozatalával egy oly darabolatlan fejadót akar rendszeresíteni, amely nemcsak hogy nem illeszkedik az adózó vagyoni helyzetéhez és fizető képességéhez, hanem a vagyontalan, vagy ehhez közelebb álló egyháztagokat egyenesen jobban sújtja a tehetősebbeknél, amennyiben a 20 koronán felüli állami adót fizetők egyházi adóterhét a

normál adóztatási kulcs szerinti összegnél kisebbre szabja, a vagyontalan vagy 20 koronáig emelkedő állami adóval megrovottak, egyházi adóját pedig a normál adóztatási kulcs szerint reájok eső teherrel szemben megemeli, ezáltal a vagyontalan vagy kevésbé fizetőképes egyháztagokra nézve oly méltánytalan helyzetet teremt, amelyet korunk mindinkább előretörő szocialpolitikai törekvése egyenesen megszüntetni akar, s amely az e céltól vezetett egyházi törvényeink szellemével is ellentétben áll.

Felhivja egyidejűleg az egyházmegye a jákóhodosi egyházat, hogy a folyó évre az egyházi adót a régl alapon vesse ki.

74. szám. A jákóhodosi egyháztanács 101—907. sz. határozatával kimondotta, hogy a 8 öl lelkészi fajárandóság kiszolgáltatásának az urbéres gazdaközönség részéről való megtagadása folytán jövőben ezen fajárandóság megváltása címén az egyház fog saját pénztárából évenként a lelkész részére 160 koronát fizetni.

Az egyházmegye közgyűlése az egyháztanács határozatát tudomásul nem veszi, miután egy jognak minden indok nélkül való feladása az egyházi vagyon felett való gondos őrködés kötelességével össze nem egyeztethető.

Utasítja ennél fogva az egyházmegye az egyháztanácsot, hogy az egyházmegye ügyészével érintkezésbe lépve és ennek véleményéhez képest az egyház érintett jogának megvédelmezésére tegye meg a szükséges intézkedéseket s ezekről az egyházmegyének jelentsen.

75. szám. A siteri egyház beterjeszti a közte és tanítói között ezek természetbeni járandóságainak megváltására nézve létrejött egyezséget, amely szerint a fi-tanító termény és szolgálmánybeli járandóságai 799 kor. 76 fill., a leánytanító hasonnemű járandóságai évi

85 kor. 44 fill. összeggel váltatnak meg az 1914. jan. 1. és 1918. dec. 31. közé eső öt évi ciklusra.

Egyházmegyei közgyűlésünk a siteri egyház és tanítói között az utóbbiak természetbeni járandóságainak megváltására nézve létrejött egyezséget nem hagyhatja jóvá, mert a díjlevél egyes tételeinek megváltási értéke a jövedelmi jegyzőkönyvben megállapított értékelésnek alatta áll, még pedig a fitanitónál 12 kor. őrlési díj helyett a jövedelmi jkönyv szerinti 31 kor. 50 fill. iktatandó be, a leánytanitónál pedig a nem kártalanított kenderföld szántásáért szintén a jövedelmi jkönyv szerinti 2 kor. fizetendő.

76. szám. A bihari egyház az id. Lakatos Imre és neje alapítványáról szóló alapító levelet jóváhagyás végett beterjeszti.

Miután az egyháztanács abban a tekintetben nem nyilatkozott, hogy az alapító levelet elfogadja-e, az egyházmegye ennek pótlása végett az alapító levelet az egyháznak visszaszadja.

77. szám. A hegyközcsatári egyház a Marjai Lajos iskolai alapítvány és az orgona és építkezési alap alapító leveleit jóváhagyás végett bemutatja.

A egyházmegye közgyűlése a Marjai Lajos-féle alapítvány alapító levelét jóváhagyja s záradékkal ellátva az egyházkerület és egyházmegye levéltárában elhelyezni rendeli, — ellenben az orgona és építkezési alap alapító levelét pótlás végett az egyháznak ismélielve visszaadja, miután az alapító levél a jelenleg terményből álló vagyon kezelési szabályait nem tartalmazza.

78. szám. A hegyközpályii egyház a szegényalapra, az Iskolai alapra, a Toronyóra alapra és közszükségleti alapra vonatkozó alapító leveleket jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése az alapító leveleket pótlás illetve módosítás végett az egyháznak visszaadja, mivel az alapító levelek egyike sem tartalmazza az alapítvány történetét, továbbá nincs meghatározva, hogy az alapítványokat peres és perenkivüli ügyekben ki képviseli s végül mert kihagyandó az alapító levelekből az a rendelkezés, hogy az alapító levelek csak az egyházkerület jóváhagyása esetében lépnek hatályba.

79. szám. A nagykerékii egyház a Léway Mihály jutalomdíj alap alapító levelét jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése az alapító levelet jóváhagyja és záradékkal ellátva az egyházkerület és egyházmegye levéltárában elhelyezni rendeli.

80. szám. A pelpálthidai egyház a szegény-árva és a Radnóthy-féle alapítvány alapító leveleit jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése a szegény árva alap alapító levelét jóváhagyja s záradékkal ellátva az egyházkerület és egyházmegye levéltárában elhelyezni rendeli, a Radnóthy-féle alapító levelet pedig s ennek értelmében az alapítványi vagyon kezelését elfogadja s záradékkolt alapító levelét jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

81. szám. Az egyházmegye elnöksége az özv. Baross Gáborné hagyományáról szóló alapító levelet elfogadás végett bemutatja.

Az egyházmegye közgyűlése az alapító levelet elfogadja s záradékkal ellátva az egyházkerülethez jóváhagyás végett felterjeszteni rendeli.

82. szám. A váncsodi lelkész az egyház, lelkész és tanító legelő-illetményeire vonatkozó legelő birtokossági határozatot beterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése, miután az egyház igénye a legelőbirtokosság által el nem ismertett, ezen kérdésben állandó jogi véleményezés céljából az iratokat az egyházmegye ügyészének kiadni rendeli. Miután továbbá a lelkes és fitanító illetmény igényei elismertettek, az egyháztanácsot utasítja az egyházmegye közgyűlése, hogy az elismert igények telekkönyvi érvényesítése iránt a szükséges lépéseket haladéktalanul tegye.

83. szám. A biharkeresztesi egyháztanács 25—1914. sz. határozatával kéri az egyházmegyét, hogy a csődbement Biharmezőkeresztesi takarékpénztár.-társaságnál elhelyezett c) a 10000 korona betétjének megmentése érdekében az egyházmegye tegye meg a szükséges bírósági lépéseket s az igazgatósági tagok ellen esetleg éljen bünvádi feljelentéssel is, továbbá kéri az egyházmegyét arra is, hogy a fenti tőke elvesztése folytán jöjjön az egyház segítségére tőkesegély kieszközlésével. Ugyanezen határozatban kimondják a presbyterek, hogy felelőségüket a vagyon elvesztésért nem ismerik el.

Az egyházmegye közgyűlése a bírói segélyre vonatkozó kérelmet nem teljesíti, mert az egyházközség önkormányzati jogánál fogva önmaga van jogosítva, de kötelezve is az egyházi és alapítványi vagyonok megvédésére, miből folyólag az egyházmegye az egyházközséget ezen kötelességének saját felelőssége melletti teljesítésére utasítja. Az egyháztanácsi tagok felelőségére nézve az egyházmegye a hozott határozatot hatálytalannak és semmisnek nyilvánítja, mert a felelőség kérdésében az egyháztanácsi tagok önmaguk felett nem bíraskodhatnak. Ellenben nagy összegű egyházi és alapítványi vagyon elvesztése forogván szóban, az egyháztanácsi tagok eljárásának megvizsgálása s hanyagság vagy mulasztás esetében felelőségük megállapítása cél-

jából az egyházmegye közgyűlése az egyháztanácsi tagok ollen a V. t.-cz. 41. §-a értelmében hivataból elrendeli s az V. t.cz. 33. §-a 10. pontjához képest az eljárás lefolytatása céljából az összes iratokat az egyházmegye közigazgatási biróságához áttenni rendeli.

Miután továbbá csak az elrendelt csőd és egyházbirósági eljárás eredménye alapján lesz megállapítható az, hogy az egyházat érte-e és mennyi veszteség az egyház segélyezésének kérdését az egyházmegye közgyűlése jelenleg tárgyalás alá nem veszi

Az egyházmegye ügyészét felkéri az egyházmegye hogy amennyiben az egyháztanács jogsegélyért hozzá fordulna, minden törvényes eszköz igénybevételel igyekezzék az egyház igényeit megvédelmezni.

84. szám. A nagyváradí egyházközség a néh. dr. Várady Zsigmond hagyatéki ügyében létrejött egyezségi okíratot jóváhagyás végett betérjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése az egyezséget jóváhagyja s a záradékolt egyezségi okmányt az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli

85. szám. A nagyváradí egyházközség a néh. Grünwald Simon hagyatéki ügyében létrejött egyezségi okíratot jóváhagyás végett betérjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése az egyezséget jóváhagyja s a bemutatott okíratot záradékolás után az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

86. szám. Tóth Sándor gondnok és társai fellebbezik a hkcstári egyháztanács 98—1913. és a közgyűlés 10—1913. sz. határozatát, melyekkel kimondják, hogy a papilak javítási munkálataiból folyólag a vállalati összegen felül vállalkozónak, aki e munkára ráfizetett, még 378 korona 70 fillért utalványoznak és ezen összeget az 1914. évre osztályha sorozás mellett kivetendő rendkívüli pótagóval fedezik.

egyhá
egyhá
ház h
neki
eleng

lebbe
melyl
lint v

Miután a fedezetről a törvényben előírt formák betartásával kellően gondoskodva nem lett s miután az árlejtésen kiadott munkának a vállalati összegben felül való díjazása ellentétes az árlejtési eljárás célzatával s a többi ajánlattevő sérelmével járhat, az egyházmegye közgyűlése a hivatolt egyháztanácsi és egyházközgyűlési határozatokat megváltoztatja s Paluska József vállalkozót pótdíjazás iránti kérelmével elutasítja.

87. szám. Balla Sándor fellebbezi a nagyszántói egyháztanács 66—1914. sz. határozatát, melylyel az egyháztanács kimondta miszerint Balla Sándort, az egyház haszonbérletjét a szerződésből nem engedi ki, hanem neki évenként és holdankint a haszonbérletből 5 koronát elenged.

Az egyházmegye közgyűlése az egyháztanács határozatát megsemmisíti, mert az egyháztanács a kérelmen túlterjeszkedett és mert egyháztanácsi ülés határozott képessége és a jelenvoltak konstatálva és feljegyezve nem lettek. Utasítja ennél fogva az egyházmegye az egyháztanácsot, hogy megfontolva, vajjon az egyházra a haszonbérlet állítólagos vagyontalanságára tekintettel nem lenne-e hasznosabb a szerződés felbontása és az ingatlan más módon való értékesítése, az előírt törvényes formák betartása mellett és tisztán a kérelem teljesítése vagy elutasítása tekintetében hozzon újból határozatot.

88. szám. Várkonyi Imre biharpüspökii tanító fellebbezése az egyháztanács 55—1914. határozata ellen, melylyel az egyháztanács igazgatótanítóvá Albisy Katalint választotta meg.

Az egyházmegye közgyűlése az egyháztanács határozatát megsemmisíti, mert lelkész beismerése szerint is az egyháztanácsi meghívóban a gyűlés tárgyai kö-

zölve nem lettek s így a határozat törvényesen hozottnak nem tekinthető.

89. szám. Várkonyi Imre biharpüspökii ref. tanító fellebbezése az egyháztanács 16—1914. sz. határozata ellen melylyel az egyháztanács jegyzőjévé Balajthy Jenő segédlelkészt választotta meg.

Az egyházmegye közgyűlése a fellebbezés elutasításával az egyháztanács határozatát helybenhagyja, mert Várkonyi Imre tanító részére a mellékfoglalkozások megszerzésére csak a lehetőség lett kilátásba helyezve, jogot tehát ilyen állás feltétlen elnyerésére nem szerzett s mert az I. t.-c. 44. §-a értelmében a jegyzőt a presbytérium szabadon választja s hogy a presbytérium ezen törvényes hatásköre nem korlátozható, azt a fellebbezőnek, mint egyházi tisztviselőnek is tudnia kellett.

90. szám. Kuki Zoltán tanító fellebbezése a bihari egyháztanács 120—1913. sz. határozata ellen, amely kimondja, hogy az I. és II. osztályba járó gyermekek nemek szerint és nem osztályok szerint elkülönítve taníttassanak.

Az egyházmegye közgyűlése annak megállapítása mellett, hogy a felvetett kérdés elbirálását az egyháztanács a népiszkolai szervezet határozmányai értelmében törvényesen vonhatta hatáskörébe, mert az iskolaszék az egyháztanács bizottságának tekintendő, — a fellebbezést elutasítja s a presbytérium határozatát helybenhagyja, mert bár az egyházmegye az alsóbb osztályokban szivesebben látná az osztályok szerint és nem a nemek szerinti elkülönítést, a folyó iskolai év előrehaladottságánál fogva most már új beosztást létesíteni nem volna célszerű.

91. szám. Leel Össy István fizetéskiegészítésben részesülő kismarjai lelkész segéd lelkész engedélyezéséért folyamodik; munkaképtelenségét orvosi bizonyítvánnyal igazolja.

Közigyűlésünk sajnálattal értesül a kismarjai egyház buzgó lelkészének Leel Össy Istvánnak súlyos betegségéről s miután beigazolván látja szolgálatképtelenségét: a káplántartást engedélyezi s a káplántartási kongrua folyósítása iránti kérelmét pártolólág terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlésre.

92. szám. A váncsodi egyházközség presbyteriuma megkeresi egyházmegyénket az egyházi adó szigorú végrehajtása érdekében.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja a váncsodi egyház presbyteriumát, hogy e határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül határozatilag állapítsa meg az egyházi adó hátralékot s a kimutatást a presbyteri határozat keretében, az esperesi hivatalhoz terjessze be.

Az esperest pedig megbizsa, hogy a váncsodi egyházi adóhátralékok szigorú behajtására az alispáni hivatal figyelmét és jóindulatát különösen hívja fel.

A jövőre nézve pedig utasítja a presbyteriumokat, hogy az egyházi adó beszédése körül évről-évre teljes szigorral járjanak el, az egyházfiakkal a késedelmekedőket személyesen szólíttassák fel, ha szükséges több ízben is. Az egyházi adóhátralékokat a választó névjegyzék elkészítésével egyidőben írják össze, s a hátralékok hiteles kimutatását, a vonatkozó presbyteri határozat keretében, megerősítés és a közig. hatósághoz végrehajtás végcél áltétel céljából az esperesi hivatalhoz terjesszék be; mindenkor gondot fordítsanak arra, hogy e kimutatásokon a számjegyek tisztán, vakarások, kihuzások nélkül legyenek írva. Amennyiben a követelések az ingókból nem hajthatnának be, szerezzék be a presbyteriumok az adósok ingatlanára vonatkozó adatokat, s ez ada-

tokat az ingókra vonatkozó nemleges zálogolási jegyzőkönyvekkel — az esperesi hivatal útján terjesszék föl a várm. közig. bizottsághoz, azzal a kérelemmel, hogy az adósok ellen azok ingatlan vagyonára a kielégítési végrehajtást a tiszti ügyész útján rendelje meg.

93. szám. A toldi presbyterium 94—913. sz. határozatával megerősítés végett beterjeszti a toldi reform. egyház takarékmagtárának alapszabályait egy példányban.

Az egyházmegye közgyűlése a beterjesztett alapszabályokat véleményezés végett kiadja az egyhm. ügyésznek és a számvevőszéknek.

94. szám. A toldi egyházközség presbytériuma kérelmezi, hogy az egyház a másfelekezethez tartozó iskolás növendékek után 10—10 kor. iskolafenntartási díjat szedhessen.

Az egyházmegyei közgyűlés, amennyiben az egyház mint iskolafenntartó az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 45. §. alapján az iskolájába járó más felekezetű tanulók után szedheti az iskola fenntartói díjat, ez a díj azonban nem lehet magasabb, mint az az összeg, melyet a gyermek szülőjével egyenlő vagyoni helyzetben levő egyháztag fizet, — a kérelmet azzal adja vissza, hogy a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésre tegyen jelentést arról, hány nem református vall. tanuló jár az iskolába és számszerűen mutassa ki, hogy dologi kiadásából, mennyi esik egy reform. tanulóra és így mi lesz az az összeg, melyet az idegen növendékeknek is fizetni kell.

95. szám. A csökmői lelkészi hivatal beterjeszti a „Csökmői Református Leány egyesület”-nek az egyházkerületi közgyűlés 534—1813. sz. határozata értelmében módosított alapszabályait.

A bemutatott alapszabályokat közgyűlésünk jóváhagyja s végleges megerősítés

96
gyűlés
egyház
nek al

97
hegykö
dor-fél
nyozás

98
hitelsz
helyet
délyét

99
ottani
töltésé
kezetn
toldi t
Géza
velői
tanítón

végezt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

96. szám. Az egyházmegyei tanítóegyesület közgyűlése jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjeszti az egyházmegyei tanítóegyesület temetkezési segélyegyletének alapszabályait.

Közgyűlésünk a beterjesztett alapszabályokat véleményezés végett az egyházmegyei ügyésznek adja ki.

97. szám. A nyüvedi, fugyivásárhelyi, hegyközujlaki, hegyközcsatári, nagyszántói egyházak a Dr. Imre Sándor-féle alapítvány kamatainak részükre leendő adományozását kéri.

Az egyhm. közgyűlése titkos szavazással akként határoz, hogy az alapítvány 1913. évi kamatából a nyüvedi egyháznak 200 kor., a nagyszántói egyháznak pedig 80 kor. lesz kiosztandó. A segélyösszegnek a kért célra történt felhasználásáról a két egyház az espereshez jelentést tenni tartozik.

98. szám. Kiss Lajos nagykeréki tanító az ottani hitelszövetkezeti könyvelői és az állami anyakönyvvezető helyettesi tisztség viselhetéséhez az egyházmegye engedélyét kéri.

Az egyhm. közgyűlése Kiss Lajosnak az állami anyakönyvvezető helyettesi tisztség viselését engedélyezi, de a szövetkezeti könyvelői teendők végzését, tekintettel arra, hogy kérelmező tanító a kir. tanfelügyelőség f. évi iskolalátogatásakor megfelelő eredményt nem mutatott fel ezuttal nem engedheti meg.

99. szám. Költő Gyula biharkeresztesi tanító az ottani fogyasztási szövetkezetnél az elnöki tisztség betöltéséhez, Erőss Károly váncsodi tanító a hitelszövetkezetnél a könyvelői állás viseléséhez, Nagy Károly toldi tanító a postaügynökség kezelhetéséhez, Kolozsi Géza siteri tanító a fogyasztási szövetkezetnél a könyvelői teendők végezhetéséhez, Nagy Blanka csökmői tanítónő polg. iskolára magán uton előkészíthetéshez és

Jezerniczky József tanító a fogyasztási szövetkezetnél a könyvelői tisztség betölthetéséhez az egyházmegye engedélyét kéri.

Az egyházmegye E. T. I. t.-c. D. 143. §-a alapján a mellékfoglalkozás gyakorlását a kérvényező tanítóknak engedélyezi, azon fenntartással azonban, hogy a tanítói kötelességek legkisebb elhanyagolása esetében az engedélyt azonnal vissza fogja vonni.

A közigazgatási gyűlés jegyzőkönyvi számait jegyezték:

1—18, 28, 92—94 számokat Csernák Béla lelki. jzö.
19—27, 29—46, 49—58, 75, 91, 95, 91—95. számokat

Biró Ferenc lelkeszi jegyző.

47—48, 76—90 számokat dr. Thury László vil. jegyző.
59—74. számokat Lukács Ödön világi jegyző.

Hitelesített Nagyváradon, 1914. évi ápr. 22.

Sulyok István,
esperes.

100. szám. A bihari ref. egyhm. bíróságnak 1914. évi április hó 16-án tartott ülésen esperes bejelenti, hogy az E. T. V. t.-c. 13 §-a értelmében a bíróság időszaki tanácsa egy évre megalakítandó

A bíróság az 1914. ápr. 15-től 1915. ápr. 15-ig terjedő egy évre az időszaki tanácsot Csák Máté, Lévy Mihály és Szegedy Lajos dr. rendes és dr. Miskolczy Ferenc, Tatár Zoltán és Szemess László póttagokból megalakítja.

Sulyok István,
esperes, egyházi elnök.

Bary József,
egyhm. gondnok, világi elnök.

Dr. Thury László,
jzökönyvvezető.

Istvá
köz
Sze
Zolt
jegy

egy
pan

Kut
ügy

koz
fele

Birósági ügyek.

(Időszaki tanács.)

101. szám. Jelen voltak a bíróság részéről: Sulyok István esperes és Bary József egyhm. gondnok, akik közül a tárgyalást Sulyok István esperes vezette, továbbá Szemess László egyházi, dr. Szegedy Lajos, Tatár Zoltán világi tanácsbírák, előadó: dr. Szegedy Lajos, jegyző: dr. Thury László.

A felek részéről jelen voltak: Dr. Thury Kálmán egyhm. ügyész, dr. Rácz Albert és dr. Füzesy Elemér panaszosok képviselőiben, Kutass Bálint panaszolt.

Tárgyalás alatt van Dr. Füzesy Elemér és társainak Kutass Bálint törökszentmiklósi lelkész elleni fegyelmi ügye.

A megtartott nyilvános tárgyalás után zárt tanácskozás befejezésével az elnök nyílt ülésben az érdekelt felek jelenlétében kihirdette a következő ítéletet:

Az egyhm. bíróság, mint fegyelmi bíróság Kutass Bálint törökszentmiklósi ref. lelkész azért a tényéért, mert a Borbély György és társai törökszentmiklósi lakosok által Olajos Pál törökszentmiklósi ref. lelkész 25 éves lelkészi szolgálatának a betöltése alkalmából a nevezett lelkész ünneplése végett 1913. évi április 22-iki kelettel kibocsátott meghívóval szemben a jubileum meghírustiása céljából presbyteri értekezletet hívott össze, az értekezlet ily irányu határozatának meghozatalában tevékenyen részt vett s az értekezlet határozatából egy 1913. ápr. 29-én kelt, általa és több egyházközségi presbyter által irt „Felelet a kihívásra“

cimü röpiratot szerkesztett, amelyben a „meghívó kibocsátói által ünnepelni szándékolt Olajos Pál lelkész társát nyilvánosan több rendű kötelesség szegéssel vádolta, lekicsinyelte, az ünnepély tervezőit az egyház békéjét veszélyeztető gyújtogatóknak, az ünnepély rendezése ellen irányuló dacos tüntetésnek, kihívásnak politikai okból fakadónak minősítette — vétkesnek mondja ki az E. T. t.-cz. 143. §-ának D., b. és c. pontjaiba ütköző az E. T. V. t.-cz. 34. §-ának A l., 1. és 3. pontja szerint minősülő fegyelmi vétségben s ezért őt az E. T. V. t.-cz. 35. §-ának b., pontja alapján feddésre, mint főbüntetésre és az E. T. V. t.-cz. 37. §-a alapján két évre jobb javadalmazású állásra, vagy magasabb egyházi tiszt viselésére való választhatóságból kizárásra mint mellékbüntetésre ítéli és az E. T. V. t.-cz. 28. §-a értelmében végrehajtás terhe mellett kötelezi, hogy a fegyelmi eljárással felmerült 75 kor. 20 fillér költséget az egyházmegye közigazgatási pénztárának, 50 kor. költséget pedig dr. Rácz Albert panaszosnak 15 nap végrehajtás terhe alatt fizessen meg.

Az ítéletet jogerőre emelkedés után

Sulyok István,

esperes, egyházi elnök.

Bary József,

egyh. gondnok, világi elnök

Dr. Thury László,

jkvvezető.

102. szám. Jelen voltak a bíróság részéről Sulyok István esperes és Bary József egyhm. gondnok mint elnökség, akik közül a tárgyalást Sulyok István esperes vezette, továbbá Szemess László, Surányi Lajos, Major Gyula, Kiss Antal, Lévy Mihály egyházi, Kurovszky Ferenc, Szegedy Lajos dr., Tatár Zoltán világi tanácsbírók és Dr. Thury László jegyző.

A felek részéről: Dr. Thury Kálmán egyhm. ügyész, panaszlott képviselő: Balogh Károly nagyváradi igazgató tanító.

Tárgyalás alatt van Sági Péter volt kismarjai tanító elleni fegyelmi ügy.

A megtartott nyilvános tárgyalás után a zárt tanácskozás befejezésével az elnök nyílt ülésben az érdekeltek felek jelenlétében kihirdette a következő ítéletet:

Az egyhm. fegyelmi bíróság Sági Péter volt kismarjai ref., jelenleg szilágy-szentkirályi állami tanítót azon tényei miatt, hogy az 1912. ápril. 19-én 89. sz. alatt hozott ítélet végrehajtására kitűzött tárgyalási határnapon, 1913. április 11-én az egyházm. bírósága előtt meg nem jelent s elmaradását esperesi felhívás dacára sem igazolta, az V. t.-c. 34. §-ának A) 4. pontja alapján fegyelmileg vétkesnek nyilvánítja, ezért őt ugyanezen t.-c. 35. §-ának a) pontja alapján rosszalásra ítéli s az ítéletet a vádlott felettes hatóságával közölni rendeli.

Sulyok István,
esperes, egyházi elnök.

Bary József,
egyhm. gondnok, vil. elnök.

Dr. Thury László,
jegyzőkönyvvezető,

103. szám. Jelenvoltak a bíróság részéről: Sulyok István esperes és Bary József egyhm. gondnok, mint elnökök, kik közül a tárgyalást Sulyok István esperes vezette, továbbá Szemess László, Surányi Lajos, Major Gyula, Lévai Mihály egyházi, Kurovszky Ferenc, Tatár Zoltán, Szegedy Lajos dr. világi tanácsbírák és dr. Thury László jegyző.

A felek részéről dr. Thury Kálmán egyhm. ügyész és Nagy Márton váncsodi községi jegyző, mint panaszos s végül Bethlendy Sándor panaszolt lelkész.

Tárgyalás alatt van Bethlendy Sándor lelkész elleni fegyelmi bírósági ügy.

A megtartott nyilvános tárgyalás után zárt tanács-

kozás befejezésével az elnök nyílt ülésben az érdekelt felek jelenlétében kihirdette a következő ítéletet:

Az egyházmegye bírósága Bethlendy Sándor váncsodi ref. lelkészt azon tényéért, hogy 1912. év telén és 1913. évi február hó 17-én leittatódott és ezen állapotában a nyilvánosság előtt botrányosan viselkedett, az egyházi törvények I. t.-c. D. 143. §-ának a) e) valamint az V. t.-c. 34. §-ának A) 1. és 3. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek nyilvánítja, ezért őt az V. t.-c. 35. §-ának b) pontja alapján feddésre ítéli és végrehajtás terhével kötelezi, hogy 51 kor. 72 fill. eljárási költséget 15 nap alatt az egyhm. közigazgatási pénztárának fizessen meg.

Sulyok István,

esperes, egyházi elnök.

Bary József,

egyhm. gondnok, vil. elnök.

Dr. Thury László,

jegyzőkönyvvezető.

Betűsoros tárgymutató

A bihari református egyházmegye 1914. évi április hó 17-én
Nagyváradon tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéhez.

	Szám
Antal Gábor halála feletti részvét — — — — —	18 _o
Balla Sándor felebbezése — — — — —	87
Dr. Balogh Ferencz halála feletti részvét — — — — —	18 _o
Bary József esperest üdvözlő beszéde — — — — —	2
Özv. Boross Gáborné alapító levele — — — — —	81
Bszentmárton ideiglenes kölcsön — — — — —	18 _l
Bethlendi Sándor fegyelmi ügye — — — — —	103
Bihari egyház Lakatos Imre-féle alapítványa — — — — —	76
Bsztyánosi iskola építés — — — — —	18 _e
Bkeresztesi iskolák tulzsufoltsága — — — — —	18 _d
Bkeresztesi takaték betét — — — — —	83
Biróné örvéndi tanítónővé választása — — — — —	26
Bodnár Gábor nszántói lelkész megerősítése — — — — —	19
Bojti rendkívüli adó — — — — —	66
Borsi ideiglenes kölcsön — — — — —	18 _l
Bugyi Mihály nyugalomba vonulása — — — — —	18 _n
Confirmálás ideje — — — — —	57
Csatári gondnok és társai felebbezése — — — — —	86
Csökmön a szertartások mellőzése — — — — —	18 _e
Csökmön iskola fejlesztés — — — — —	18 _g
Csökmön Református Leány egyesület — — — — —	95
Csökmön kölcsön felvétel — — — — —	67
Ebergényi Irén bihari tanítónő választásának megerősítése	21
Egyhm. nyugdíjbiz. számadása — — — — —	32
Egyhm. közalapi biz. számadása — — — — —	33
Egyhm. közig. pénztár által kezelt alapok számadása —	38
Egyházak 1913. évi zárszámadása — — — — —	40
Esperes megnyitó imádsága és beszéde — — — — —	.1
Esperes időszaki jelentése — — — — —	18
Egyházker. határozatok — — — — —	5—17
Élesdi egyház kölcsöne — — — — —	64
Élesdi egyház istálló építése és kölcsöne — — — — —	59
Fejes István halál feletti részvét — — — — —	18 _o
Felső szabolcsi egyhm. 107—914. sz. határozat — — — — —	28
Fugyi köznap bibl. magyarázat — — — — —	18 _c

	Szám.
Grünwald Simon hagyatéka — — — — —	85
Gyűlés megnyitása — — — — —	1
Hkcsatári alap — — — — —	77
„ isk. isk. és tanítói lak árlejtés — — — — —	60
Hkkovácsi ideiglenes kölcsön — — — — —	18 _l
„ rendkiv. adó — — — — —	18 _f és 68
Hkpályi iskolai ügy — — — — —	18 _b
„ alapító levelek — — — — —	78
„ függő kölcsön — — — — —	65
„ lelk. lak építés és kölcsön — — — — —	61
Időszaki tanács megalakítása. — — — — —	100
Ideiglenes kölcsönökre vonatkozó utasítás — — — — —	18 _m .
Imre Sándor alap kamata — — — — —	97
Ismétlő iskolákról — — — — —	56
Jákóhodosi lelk. fajárandósága — — — — —	74
„ egyházi adózás — — — — —	73
Jámbor-féle alap számadása — — — — —	41
Jelenlevők számbavétele — — — — —	3
Kajcsa Lajos tanítóképvis. lemondása — — — — —	31
Katona Jenő hkpályii tanító vál. megerősítése — — — — —	25
Kisszántói isk. felülvizsgálása — — — — —	48
„ lelk. lak javítása — — — — —	62
Közalapi járulékok hátraléka — — — — —	34
Kutass Bálint fegyelmi ügye — — — — —	101
Kuki Zoltán felebbezése — — — — —	90
Leel Össy István káplán tartási kérvénye — — — — —	91
Lelk. egyesület felterjesztései — — — — —	55—57
„ gyámint. 913. évi számadása — — — — —	58
Mezőtelegd képviselőt nem küldött — — — — —	4
Missiói ügyek — — — — —	49—53
Nagybányai egyhm. 123/913. sz. határozata — — — — —	29
Nagykerekii alapító levél — — — — —	79
„ ingatlan eladás — — — — —	72
Nagy Mihály borsi tanító választásának megerősítése — — — — —	23
Nváradi tanítónőképző 913. évi számadása — — — — —	43
„ „ 914. évi költségelőirányzata — — — — —	44
Özvegyek gyámdijának emelése — — — — —	55
Paptamásii építési engedély — — — — —	18 _b
„ rendkiv. adó — — — — —	69
Parochiális tanács szervezése — — — — —	18 _k

	Szám.
Pelbárthidai építési engedély — — — — —	18 _b
„ alapítvány — — — — —	47—48
Radnóthy alap — — — — —	80
Sági Péter fegyelmi ügye — — — — —	102
Siteri ideiglenes kölcsön — — — — —	18 _b
„ alapok számadása — — — — —	39
„ magtári alap számadása 912. — — — — —	42
„ tanítói járandóságok megváltása — — — — —	75
„ rendkiv. adó — — — — —	70
Sütő Kálmán halála feletti részvét — — — — —	18 _o
Szatmári egyhm. köszönete — — — — —	30
Szentimrey Dániel hkujlaki lelk. választásának megerősítése	20
Tanítók eskütétele — — — — —	27
„ segélyegyleti pénztár számadása — — — — —	35
Tanítói közpénztár vizsgálata — — — — —	36
„ gyámolda pénztár vizsgálata — — — — —	37
„ egyesület temetkezési segély egylete — — — — —	96
Tanítók mellékfoglalkozásának engedélyezése — — — — —	98—99
Távollevők igazolása — — — — —	4
Toldi takarékos magtár — — — — —	93
„ idegen vall. gyermekek tandíja — — — — —	94
Vagyonleltárak megvizsgálása — — — — —	45
Vida Szűcs Sándor furtai tanító választásának megerősítése	24
Váncsodi új iskola — — — — —	18 _i
„ ideiglenes kölcsön — — — — —	18 _i
„ adóhátralék — — — — —	92
„ rendkívüli adó — — — — —	71
„ reliquiok — — — — —	46
„ legelő illetmény — — — — —	82
Várkonyi Imre bpüspöki tanító megerősítése — — — — —	22
„ „ felebbezése — — — — —	88—89
Dr. Várady Zsigmond hagyatéka — — — — —	84
Zsákai új tanítói állás szervezése — — — — —	63
„ egyház kölcsöne — — — — —	63

